

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

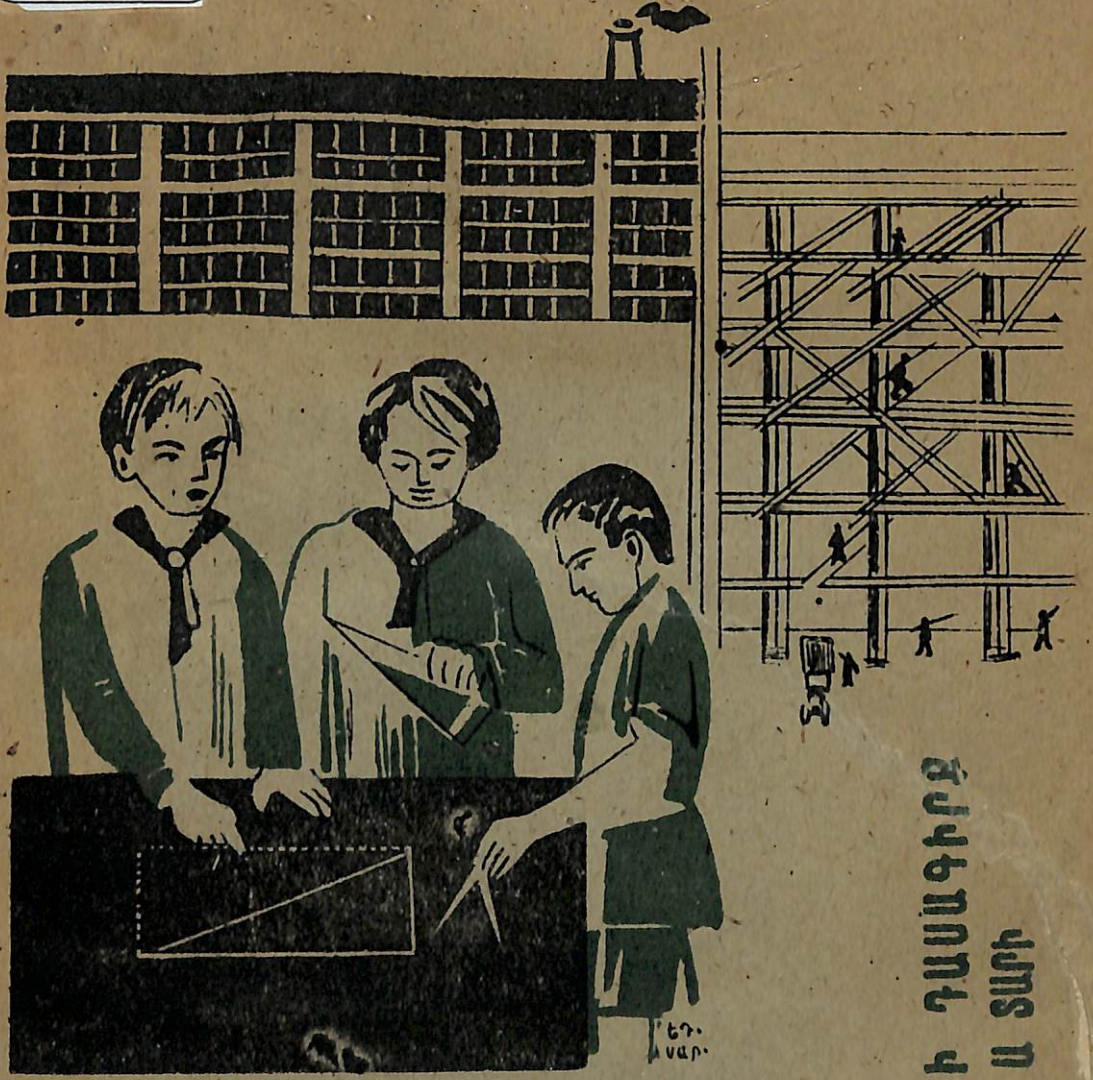
Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

APR 2010
P 2006

511(075)
C-34

2062

ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՆ ՀԱՂԻՎ

ԿՄՍ Ո ՂՈՊԱԿՍ
ՃԱԿԵՊՈՒՆ ԿԵՆԻԿՏՈՊՁՈՒՄ

ՊԵՏՏՐԱՅ ՈՒՍՍԱՆԿՇՐԱՏԻՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ 1932

5-11 076)

R-34

Այս

ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ՀԱՇԻՎ

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱՅԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԳԻՐՔ

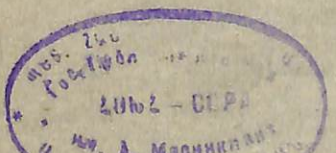
ՌԻՍՄԱՆ Ա. ՏԱՐԻ

- Կ Ա Ջ Մ Ե Ց Ի Ն
- Ս. ՇԱՎԱՐՇՅԱՆ
- Լ. ՎԱՐԱՆԴՅԱՆ
- Հ. ՔՈԶՄԱՐՅԱՆ

08443
34470

ՊԵՏԱԿԱՆ • ՌԻՍՄԱՆԿԱՐԱՏԲԱԺԻՆ
1932 • ՅԵՐԵՎԱՆ

Այս գրքի մասին ունեցած
դիտարկումներդ ուղարկիր՝
— Յերեվան, ԲաճՅի № 29
Ուսման կենտրոնին:

Պետերբուրգի տպարան
Դրավիտ 7572 (բ)
Հրատ. № 2294
Պատվեր № 2300
Տպած 10,000

Ա. Ռ. Ա. Ջ. Ա. Բ. Ա. Ն.

Այս աշխատանքի զիրքը կազմելիս ձեռքի տակ ենք ունեցել
1930—31 թ. հրատարակված ուսումնական մի քանի խնդրագրքեր, վերոնշյալ
գլխավորապես ոգտվել ենք Գ. Պուլակի «Счет и игра» Ա. տարվա գրքից:

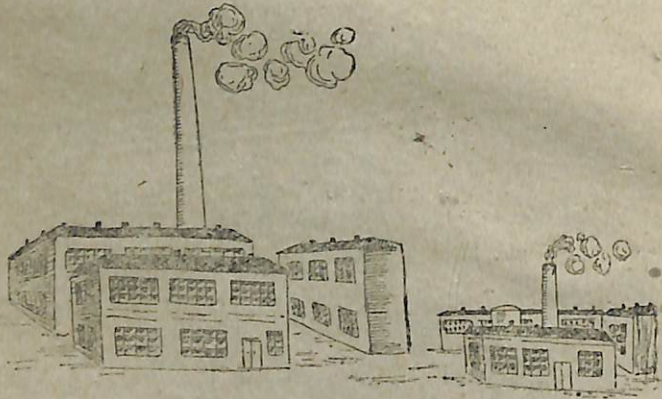
Կազմողներ

ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ՎԱՐՃՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

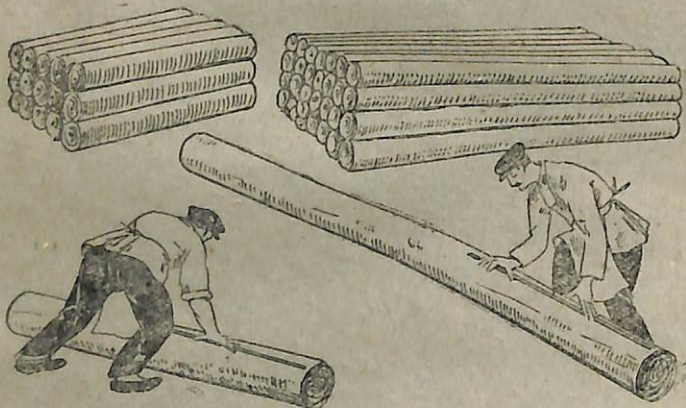
Մեծ—փոքր

Բարձր—ցածր

Յերկար—կարճ

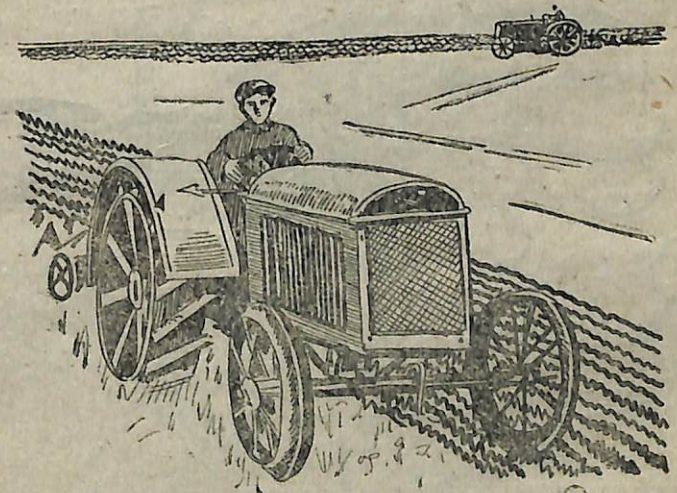
Հաստ—բարակ

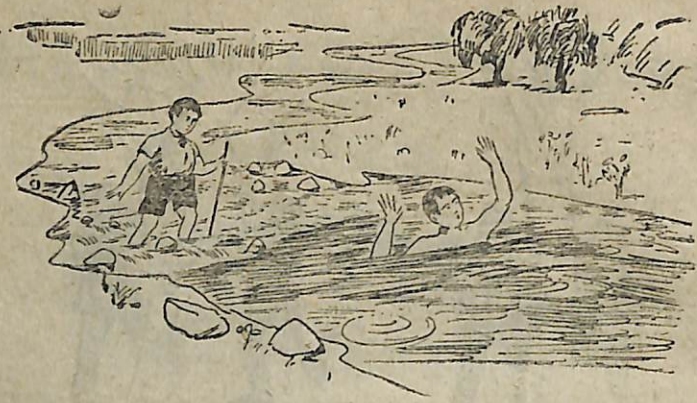
Հաջու—նեղ

Հեռու—մոտիկ

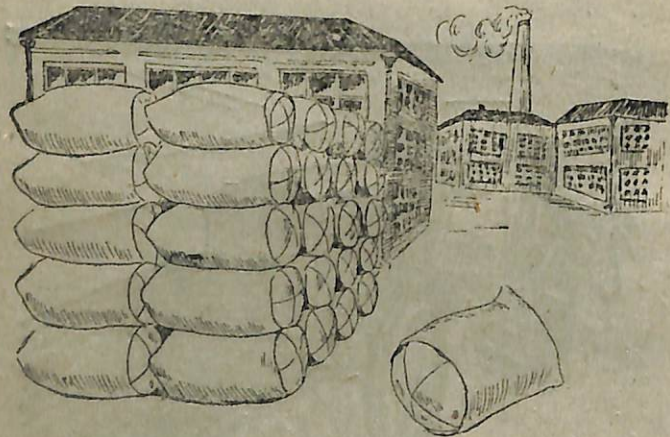
Սորը—ծանծաղ

Շատ—քիչ

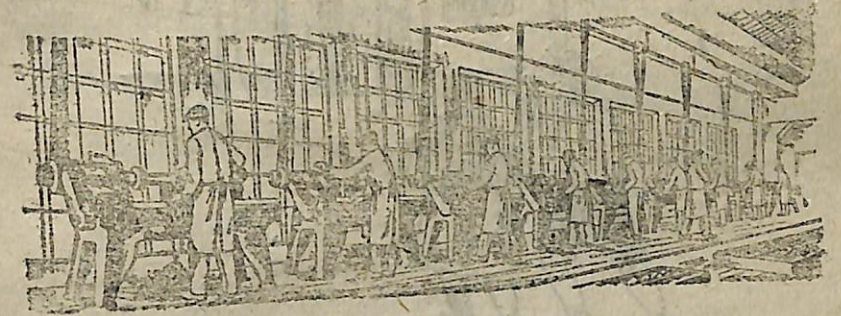

Շատ—մեկ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՍՆՅԱԿ

ՀԱՄԲԱՆԲ ՄԻՆՁԵՎ 10

Մ Ե Կ

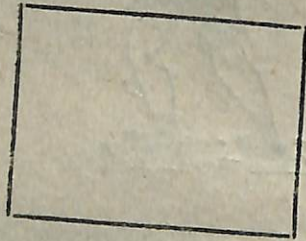
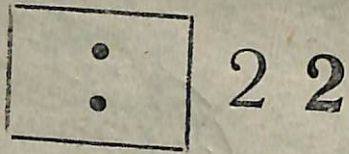

1 1

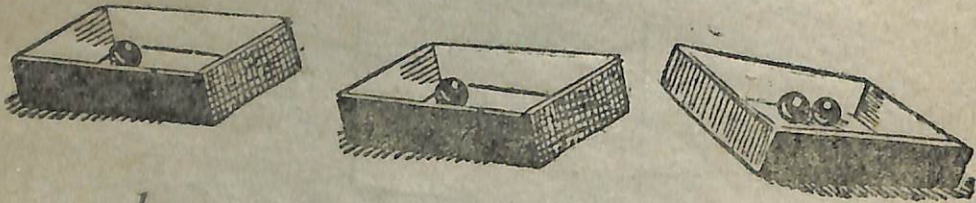

1

Յ Ե Ր Կ Ո Ւ

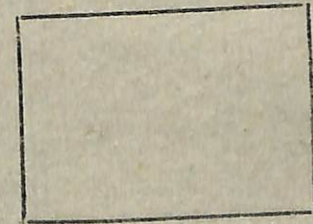
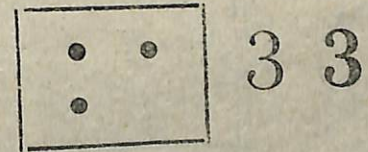
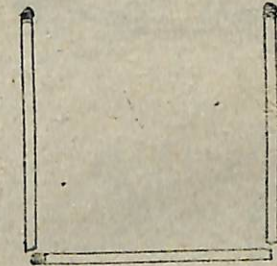
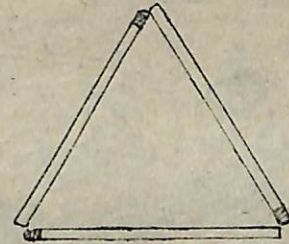
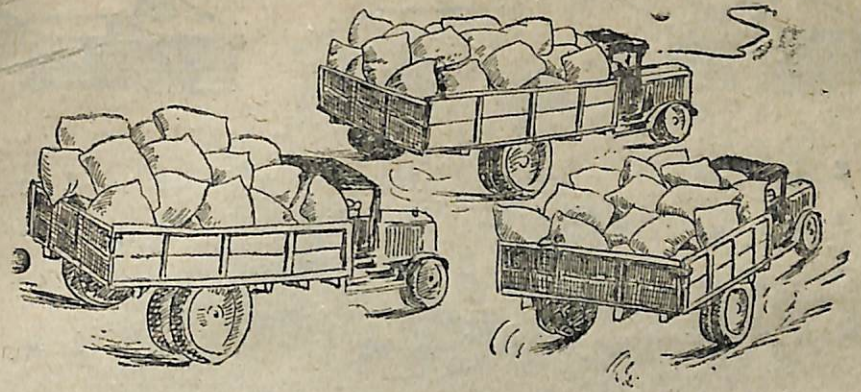

2

1 + 1 = 2

Յ Ե Ր Ե Ք

3

$2 + 1 =$

$1 + 2 =$

$3 - 1 =$

$3 - 2 =$

$2 + 1 =$

$3 - 1 =$

$1 + 2 =$

$3 - 2 =$

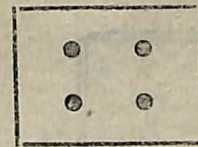
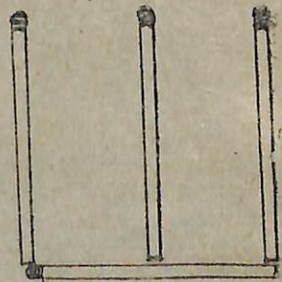
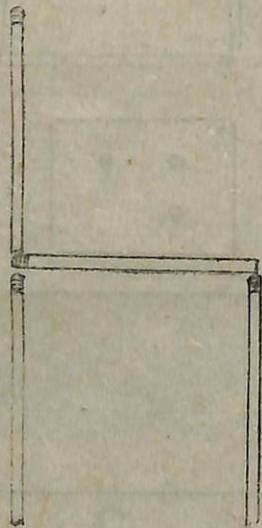
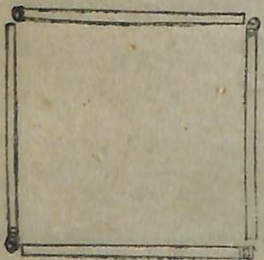
$3 - 1 =$

$2 + 1 =$

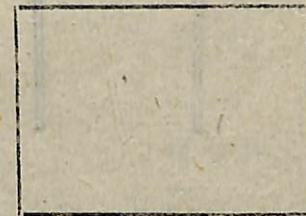
$3 - 2 =$

$1 + 2 =$

2 0 1 0

4 4

4

$3 + 1 =$

$1 + 3 =$

$3 - 1 =$

$4 - 1 =$

$4 - 2 =$

$1 + 3 =$

$3 - 1 =$

$4 - 1 =$

$4 - 3 =$

$2 + 2 =$

$4 - 2 =$

$2 + 1 =$

$1 + 2 =$

$3 + 1 =$

$3 - 2 =$

$1 + 3 =$

$4 - 3 =$

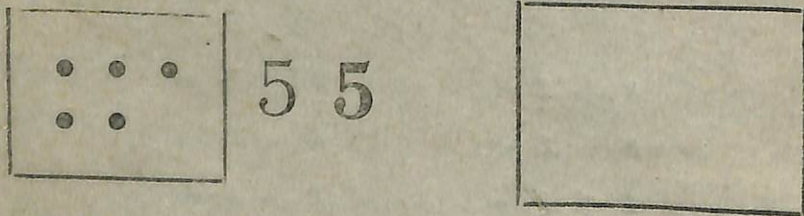
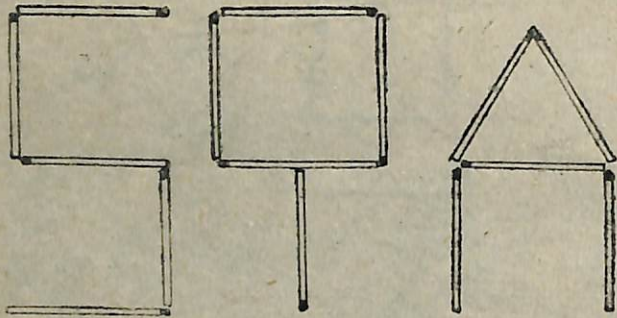
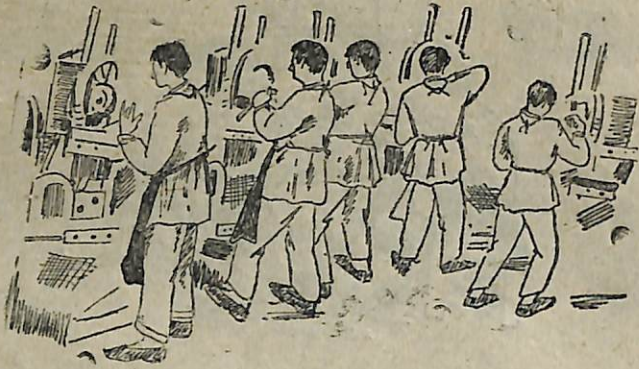
$2 + 2 =$

$4 - 2 =$

$1 + 3 =$

$4 - 2 =$

2 1 2 9

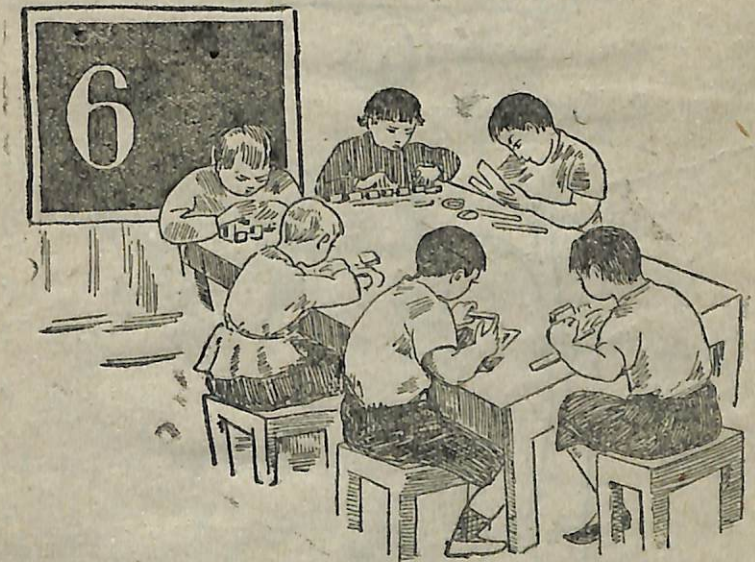
5

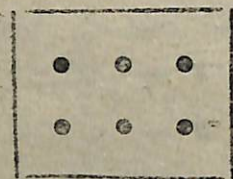
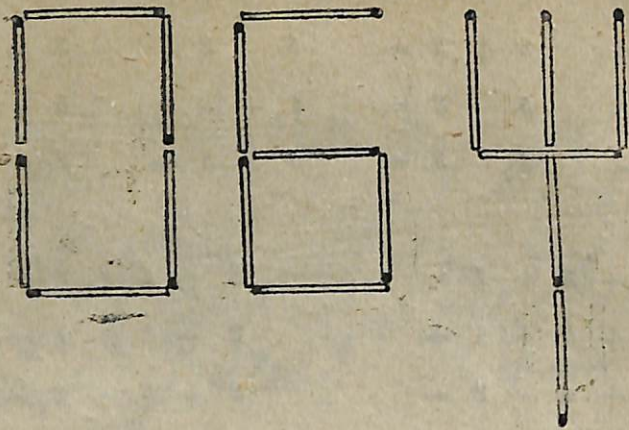
$4 + 1 =$	$3 + 2 =$	$3 + 2 =$	$5 - 2 =$
$1 + 4 =$	$2 + 3 =$	$5 - 2 =$	$3 + 2 =$
$5 - 1 =$	$5 - 2 =$	$2 + 3 =$	$5 - 3 =$
$5 - 4 =$	$5 - 3 =$	$5 - 3 =$	$2 + 3 =$

$1 + 2 + 1 =$	$2 + 1 + 2 =$
$1 + 3 + 1 =$	$2 + 2 - 1 =$
$1 + 4 - 2 =$	$2 + 3 - 2 =$
$1 + 3 - 2 =$	$2 - 1 + 4 =$

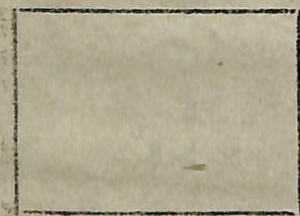
$4 - 2 + 3 =$	$3 + 1 + 1 =$
$5 - 4 + 3 =$	$3 + 2 - 1 =$
$4 - 1 + 2 =$	$3 - 1 + 2 =$
$4 - 3 + 4 =$	$2 + 2 - 3 =$

4 6 8

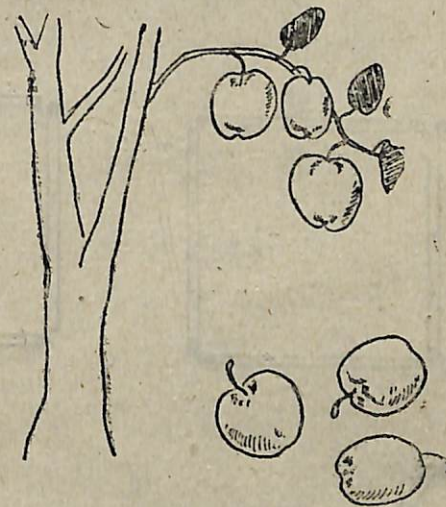

6 6

6

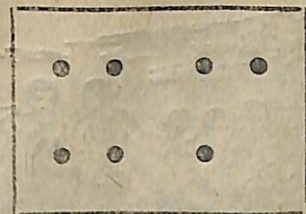
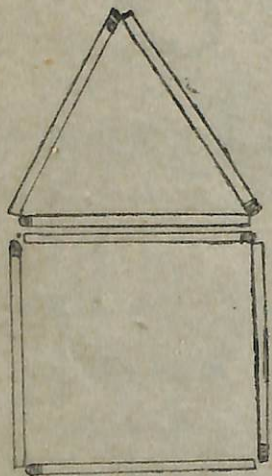
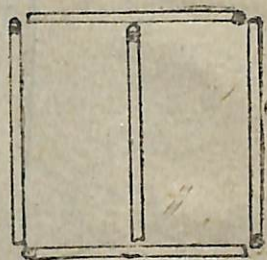

$5 + 1 =$	$4 + 2 =$	$3 + 3 =$
$1 + 5 =$	$2 + 4 =$	$6 - 3 =$
$6 - 1 =$	$6 - 2 =$	$4 + 2 =$
$6 - 5 =$	$6 - 4 =$	$6 - 2 =$

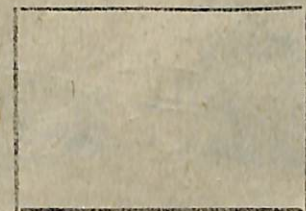
$5 + 1 =$	$4 + 2 =$	$6 - 2 =$
$6 - 1 =$	$6 - 3 =$	$2 + 4 =$
$1 + 5 =$	$3 + 3 =$	$6 - 1 =$
$6 - 5 =$	$6 - 4 =$	$6 - 3 =$

$6 - 1 - 1 =$	$2 + 2 + 2 =$	$6 - 3 + 3 =$
$6 - 2 - 3 =$	$3 + 2 + 1 =$	$4 + 2 - 3 =$
$4 + 1 + 1 =$	$6 - 1 - 2 =$	$5 - 4 + 5 =$
$4 + 2 - 1 =$	$6 - 2 - 1 =$	$6 - 4 + 3 =$

Յ Ո Ք

7 7

7

1008
801
34470

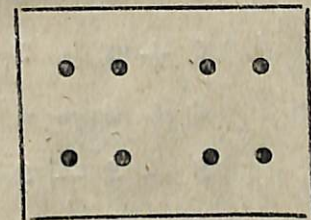
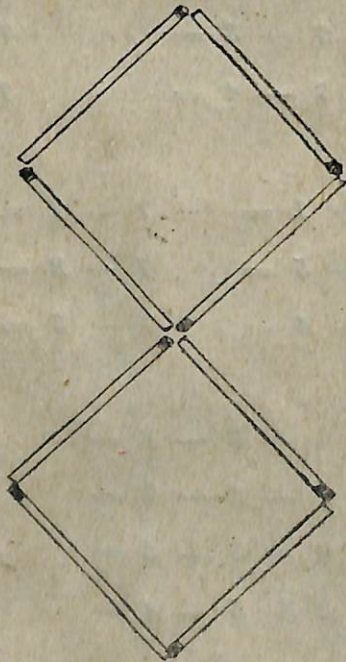
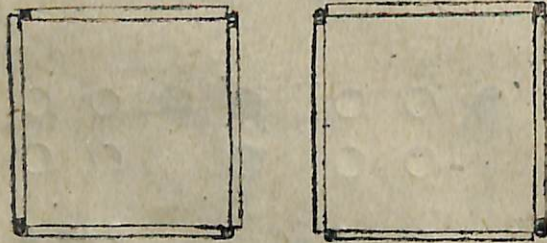

$6 + 1 =$	$4 + 3 =$	$5 + 2 =$
$1 + 6 =$	$3 + 4 =$	$2 + 5 =$
$7 - 1 =$	$7 - 3 =$	$7 - 2 =$
$7 - 6 =$	$7 - 4 =$	$7 - 5 =$

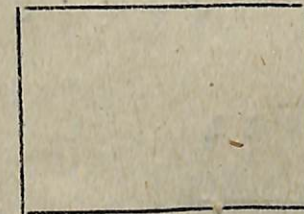
$6 + 1 =$	$6 + 1 =$	$7 - 1 =$	$7 - 4 =$
$5 + 2 =$	$2 + 5 =$	$7 - 2 =$	$7 - 5 =$
$4 + 3 =$	$3 + 4 =$	$7 - 3 =$	$7 - 6 =$

$5 + 1 + 1 =$	$5 + 2 - 4 =$	$3 + 4 - 1 =$
$4 + 1 + 2 =$	$7 - 1 - 2 =$	$2 + 5 - 1 =$
$3 + 2 + 2 =$	$6 - 3 + 3 =$	$3 + 4 - 2 =$
$5 - 2 + 4 =$	$2 + 5 - 4 =$	$6 - 4 + 5 =$

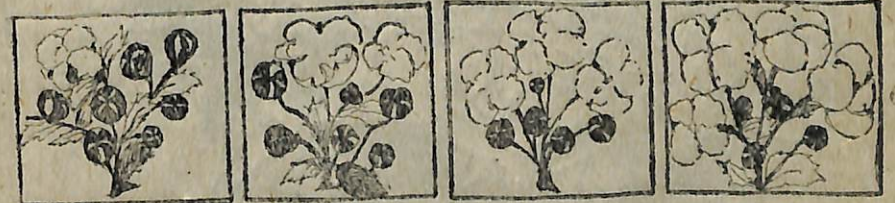

8 8

8

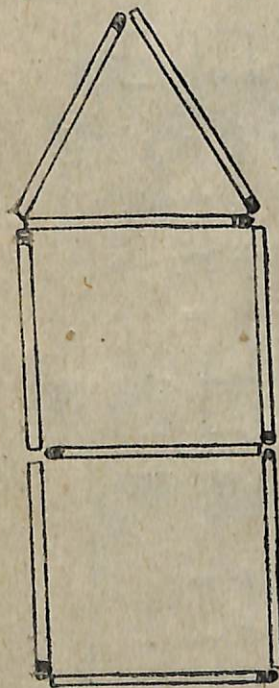
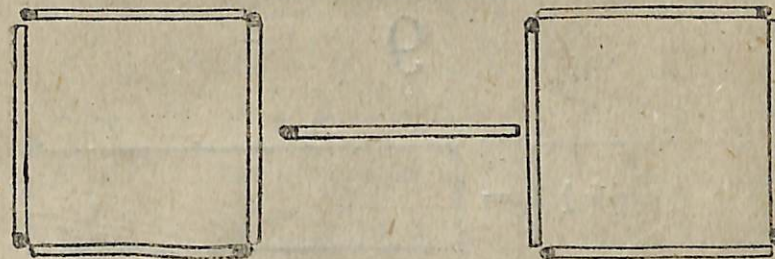
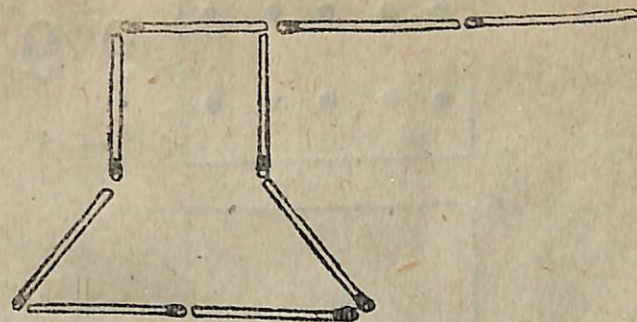

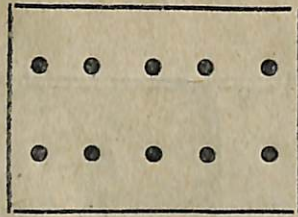
$7 + 1 =$	$6 + 2 =$	$5 + 3 =$	$4 + 4 =$
$1 + 7 =$	$2 + 6 =$	$3 + 5 =$	$8 - 4 =$
$8 - 1 =$	$8 - 2 =$	$8 - 3 =$	$4 + 4 =$
$8 - 7 =$	$8 - 6 =$	$8 - 5 =$	$8 - 4 =$

$7 + 1 =$	$6 + 2 =$	$5 + 3 =$
$8 - 1 =$	$8 - 2 =$	$8 - 3 =$
$1 + 7 =$	$2 + 6 =$	$3 + 5 =$
$8 - 7 =$	$8 - 6 =$	$8 - 4 =$

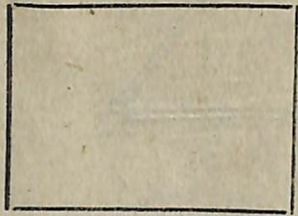
$5 + 2 + 1 =$	$6 + 2 - 3 =$
$5 + 3 - 1 =$	$7 + 1 - 3 =$
$4 + 2 + 2 =$	$4 + 4 - 4 =$
$8 - 2 - 1 =$	$8 - 3 - 3 =$
$8 - 2 - 2 =$	$3 + 5 - 6 =$
$8 - 2 - 3 =$	$5 + 3 - 5 =$

トニシ

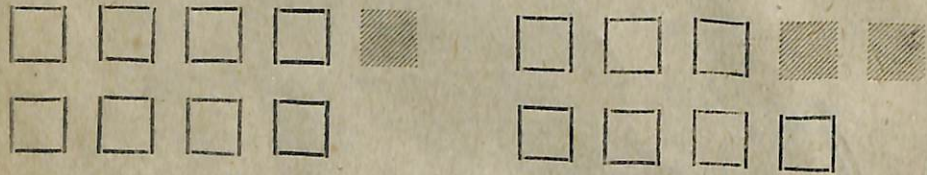

9 9

9

$9 \text{ } 4 \text{ } 4 \text{ } 4 \text{ } 4 =$

$8 + 1 =$

$1 + 8 =$

$9 - 1 =$

$9 - 8 =$

$7 + 2 =$

$2 + 7 =$

$9 - 2 =$

$9 - 7 =$

$6 + 3 =$

$3 + 6 =$

$9 - 3 =$

$9 - 6 =$

$5 + 4 =$

$4 + 5 =$

$9 - 4 =$

$9 - 5 =$

$8 + 1 =$

$9 - 1 =$

$1 + 8 =$

$9 - 8 =$

$6 + 3 =$

$5 + 4 =$

$2 + 7 =$

$3 + 6 =$

$7 + 2 =$

$9 - 2 =$

$2 + 7 =$

$9 - 7 =$

$9 - 2 =$

$9 - 4 =$

$9 - 6 =$

$9 - 7 =$

$5 + 3 =$

$9 - 3 =$

$3 + 6 =$

$9 - 6 =$

$7 + 1 =$

$8 + 1 =$

$9 - 8 =$

$5 + 4 =$

$5 + 4 =$

$9 - 4 =$

$4 + 5 =$

$9 - 5 =$

$9 - 3 =$

$2 + 7 =$

$9 - 5 =$

$1 + 8 =$

$9 - 2 - 1 =$

$2 + 4 + 3 =$

$8 - 4 + 5 =$

$4 + 5 - 6 =$

$5 + 1 + 3 =$

$8 - 5 + 4 =$

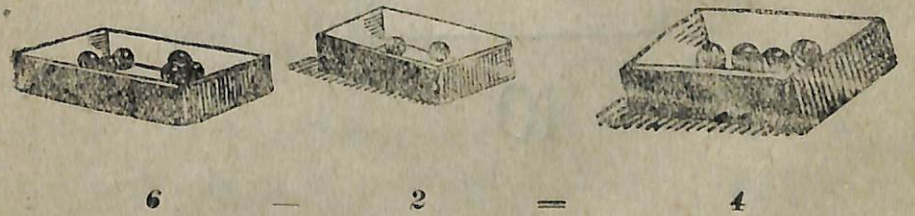
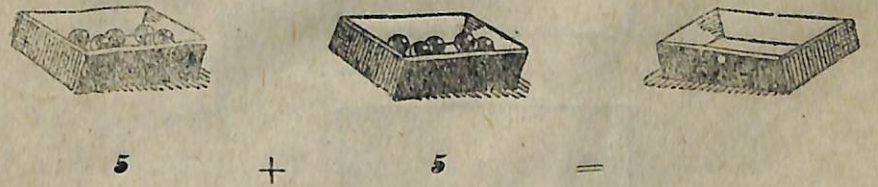
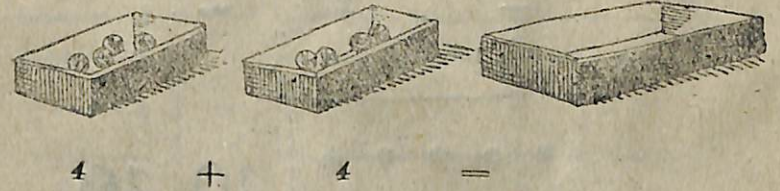
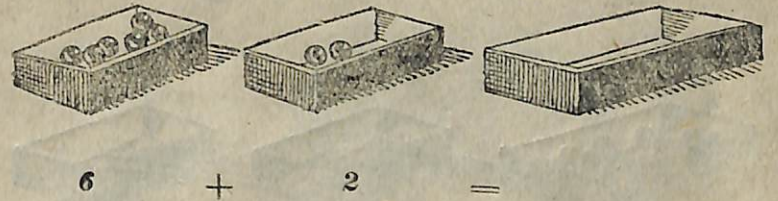
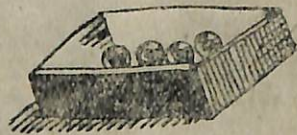
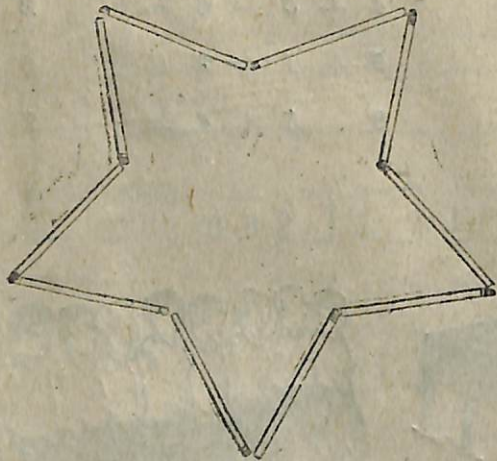
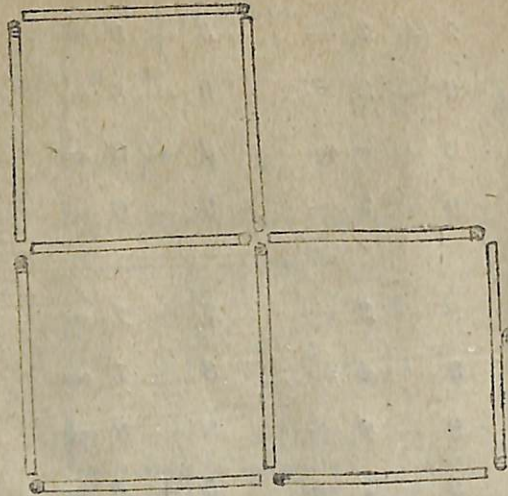
$2 + 2 + 5 =$

$6 + 3 - 6 =$

$7 - 3 + 4 =$

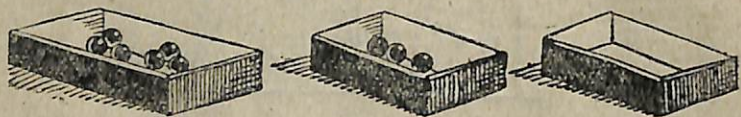
S U U

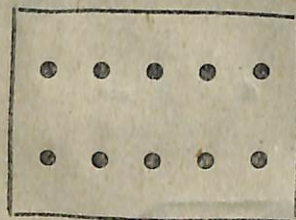
$$8 - 4 =$$

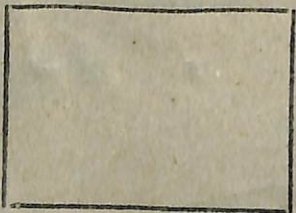
$$6 - 3 =$$

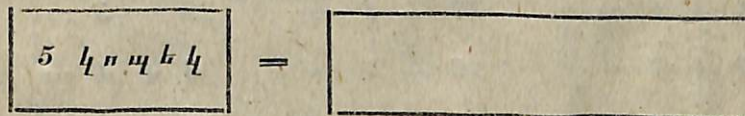
$$7 - 2 =$$

10 10

10

$9 + 1 =$	$8 + 2 =$	$7 + 3 =$	$6 + 4 =$
$1 + 9 =$	$2 + 8 =$	$3 + 7 =$	$4 + 6 =$
$10 - 1 =$	$10 - 2 =$	$10 - 3 =$	$10 - 4 =$
$10 - 9 =$	$10 - 8 =$	$10 - 8 =$	$10 - 6 =$

$$\begin{array}{cccc}
 8 + 2 = & 7 + 3 = & 6 + 4 = & 5 + 5 = \\
 10 - 2 = & 10 - 3 = & 10 - 4 = & 10 - 5 = \\
 2 + 8 = & 3 + 7 = & 4 + 6 = & 1 + 9 = \\
 10 - 8 = & 10 - 7 = & 10 - 6 = & 10 - 9 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{ccc}
 9 + 1 = & 10 - 1 = & 9 + 1 = \\
 8 + 2 = & 10 - 2 = & 10 - 1 = \\
 3 + 7 = & 10 - 3 = & 8 + 2 = \\
 6 + 4 = & 10 - 4 = & 10 - 3 = \\
 5 + 5 = & 10 - 5 = & 7 + 3 =
 \end{array}$$

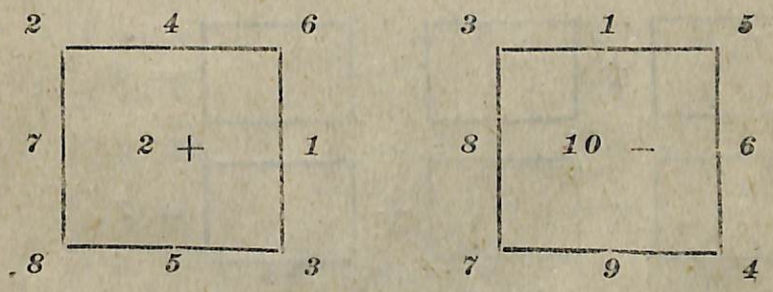
$$\begin{array}{ccc}
 4 + 6 = & 10 - 6 = & 10 - 3 = \\
 3 + 7 = & 10 - 7 = & 6 + 4 = \\
 2 + 8 = & 10 - 8 = & 10 - 4 = \\
 1 + 9 = & 10 - 9 = & 9 - 5 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{ccc}
 10 - 4 + 3 = & 6 + 2 + 2 = & 3 + 4 + 3 = \\
 7 - 2 + 4 = & 8 - 3 + 4 = & 9 - 4 + 2 = \\
 4 + 4 + 2 = & 6 + 4 - 3 = & 7 - 3 - 1 = \\
 5 - 4 + 3 = & 7 + 3 - 1 = & 8 + 2 - 4 =
 \end{array}$$

$$\begin{array}{ccc}
 7 - 2 + 2 = & 3 + 5 - 1 = & 8 - 7 + 9 = \\
 6 + 3 - 4 = & 9 - 7 + 4 = & 2 + 7 - 6 = \\
 5 + 4 - 6 = & 10 - 6 - 2 = & 5 + 5 - 4 = \\
 2 + 6 - 5 = & 1 + 8 - 5 = & 10 - 3 - 6 =
 \end{array}$$

10 - 7	9 - 4	3 + 6	2 + 8
9 - 7	9 - 6	7 - 3	3 + 5
9 - 8	9 - 7	2 + 7	3 + 7

2	5	3	1
10	8	2	10
9	4	9	3

1	3	5
4	3	2
4	3	2

1	4	4
5	2	2
3	3	3

1	3	6
4	4	2
5	3	2

4	3	
2		2
4	1	

2	6	
5		
2	2	5

ՀՈՒՆՎԱՐԻ ԱՐԱՋԻՆ ՏԱՍԵՐՅԱԿ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

$$\square + \square = 10$$

$$\square + \square = 7$$

$$\square - \square = 4$$

$$\square - \square = 3$$

$$\square + \square - \square = 6$$

$$\square - \square + \square = 7$$

$$\square + \square + \square = 9$$

$$\square - \square - \square = 2$$

$4 + X = 7$	$3 + X = 9$	$5 + X = 7$
$3 + X = 6$	$2 + X = 5$	$5 + X = 8$
$7 + X = 9$	$1 + X = 7$	$5 + X = 9$
$2 + X = 8$	$5 + X = 8$	$5 + X = 10$

$6 - X = 5$	$6 + X = 7$	$X + 7 = 8$
$6 - X = 4$	$5 + X = 7$	$8 - X = 6$
$6 - X = 3$	$4 + X = 7$	$X + 5 = 8$
$6 - X = 2$	$3 + X = 7$	$8 - X = 4$
$6 - X = 1$	$2 + X = 7$	$3 + X = 8$
$5 - X = 2$	$1 + X = 7$	$X + 2 = 8$
$5 - X = 3$	$7 + X = 9$	$8 - X = 1$

$8 + X = 9$	$X + 9 = 10$
$7 + X = 9$	$X + 8 = 10$
$6 + X = 9$	$X + 7 = 10$
$5 + X = 9$	$10 - X = 6$
$4 + X = 9$	$10 - X = 5$
$3 + X = 9$	$10 - X = 4$
$2 + X = 9$	$10 - X = 3$
$1 + X = 9$	$10 - X = 2$
$5 + X = 10$	$10 - X = 1$

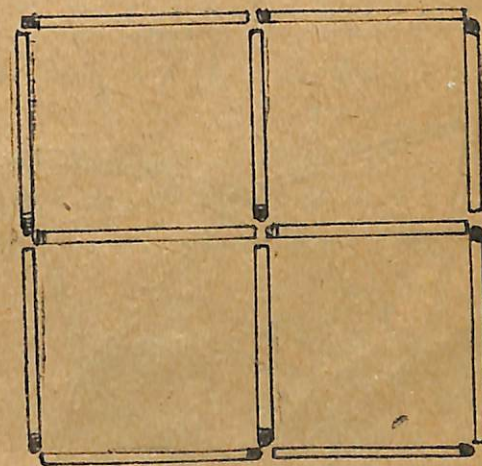
$3 - 2 = 5$	$5 - 4 = 9$	$8 - 4 = 4$
$4 - 2 = 6$	$7 - 3 = 4$	$8 - 2 = 10$
$8 - 1 = 9$	$6 - 4 = 10$	$7 - 3 = 10$
$7 - 2 = 5$	$7 - 3 = 4$	$8 - 3 = 5$
$4 - 3 = 7$	$5 - 3 = 8$	$9 - 4 = 5$
$9 - 2 = 7$	$6 - 3 = 9$	$10 - 3 = 7$
$8 - 3 = 5$	$7 - 6 = 1$	$6 - 3 = 9$

Յ Ե Ր Կ Ր Ո Ր Դ Տ Ա Ս Ն Յ Ա Կ

Հ Ա Մ Ր Ա Ն Ք

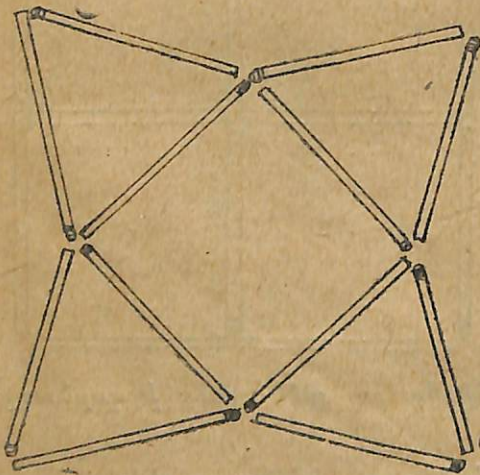
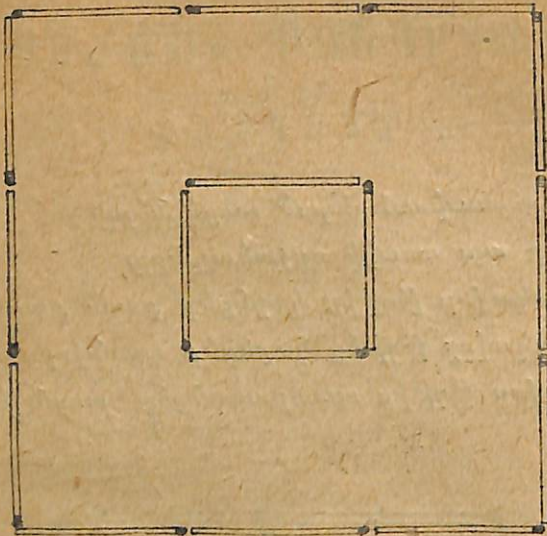
1. Համրեք տուփում յեղած լուցկիները. —
2. Համրեք այս տուփի գործադրերը:
3. Վանդակավոր թղթից կտրեցեք քսան քառակուսի:
4. Վանդակավոր թղթից կտրեցեք տասնչորս ուղղանկյունի:
5. Գունավոր թղթից պատրաստեցեք տասնվեց ող և շղթա կազմեցեք:

Այս ձևի համար քանի լուցկի գործադրեցիք:

6. Տուփից հանեք տասնինգ լուցկի:
7. Դատարկ տուփի մեջ դրեք տասնութ լոբի:
8. Համրեք քսան տետր:
9. Վերցրեք քսան մատիտ և մեկ-մեկ ցած դնելով՝ յետ համրեցեք:
10. Լուցկիներէից կազմեցեք այսպիսի ձևեր. —

- 11. Զույգ-զույգ համրեք մինչև քսանը:
- 12. Զույգ-զույգ լեռ համրեք, սկսելով քսանից:
- 13. Հնգյակներով համրեք մինչև քսանը:

Սրանց յուրաքանչյուր ձևի համար քանի լուցիկի գործադրեցիք:

- 14. Հնգյակներով լեռ համրեք, սկսելով քսանից:
- 15. Չորս-չորս համրեք մինչև քսանը:
- 16. Չորս-չորս լեռ համրեք, սկսելով քսանից:

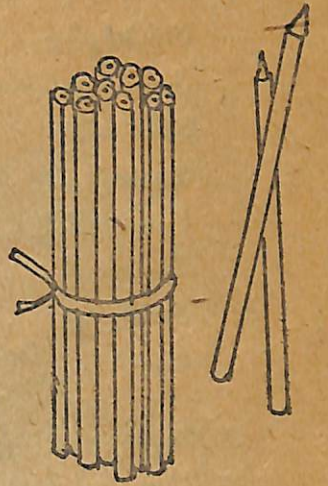
1. Քանի մատիտ եք տեսնում այս նկարում:

Քանի տասնյակ մատիտ ե նկարված և դարձյալ քանիսը:

Տասնյակից պակաս թվին ասում են միավոր:

2. Տասներկուսը քանի տասնյակ և քանի միավոր ե:

3. Գծեք լերկու սյունակ. — ձախ սյունակում գրեք տասնյակը և աջում՝ միավորը, այսպես. —

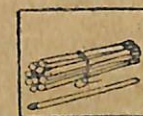
Տասնյակ	Միավոր
1	2

Մեկ տասնյակ և լերկու միավորը կարճ գրում են այսպես:

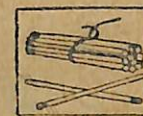
12

4. Կապեք տասնյակ լուցիկի. — Դրեք ամեն մի նկարի վրա տնքան լուցիկի, վորքան նկարված ե. —

5. Գրեք նկարների տակ գրված թվերը ձեր տետրերում:

1 տասն 1 միավոր
11

1 տասն 2 միավոր
12

1 տասն 3 միավոր
13

1 տասն 4 միավոր
14

1 տասն 5 միավոր
15

1 տասն 6 միավոր
16

1 տասն 7 միավոր
17

1 տասն 8 միավոր
18

1 տասն 9 միավոր
19

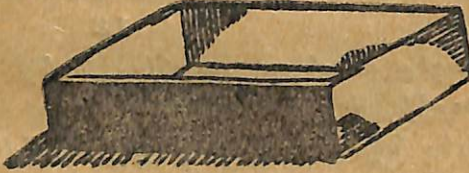

2 տասն
20

6. Գրեցեք թվանշաններով:

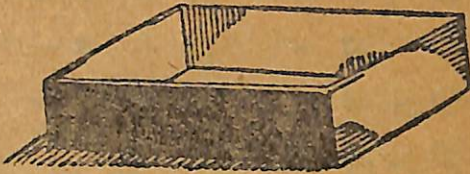
- Տասնմեկ 11
- Տասներկու
- Տասերեք
- Տասնչորս
- Տասնհինգ
- Տասնվեց
- Տասնյոթ
- Տասնութ
- Տասնինը
- Քսան

- 7. Կարդացեք 12, 15, 16, 19, 13, 18, 20, 11, 14, 17:
- 8. Տեսրում կարգով գրեցեք թվերը 1-ից մինչև 20:
- 9. Տեսրում կարգով գրեցեք թվերը 20-ից մինչև 1:
- 10. Դատարկ տուփերի մեջ դրեք անբան լոբի, վորջան ցուլց և ապխտ տուփի դիմացի թիվը:

14 =

17 =

19 =

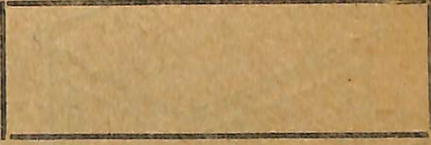
18 =

16 =

11. Դատարկ ուղղանկյան մեջ դրեք մի տաս կուպեկանոց: Կողքին ել մի-մի կուպեկանոց, վորջան ցուլց և ապխտ դիմացի թիվը:

12 =

15 =

13 =

1 0

12. Զերովի վրա դրեք ուրիշ թվանշաններ և կարդացեք ստացվող թվերը: Գրեցեք այդ թվերը տեսրերում:

ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ՅԵՎ ՀԱՆՈՒՄ.

1. Հաշվեք.

$$\begin{array}{l}
 10 + 1 = \quad 10 + 6 = \quad 10 + 4 = \\
 10 + 2 = \quad 10 + 7 = \quad 10 + 6 = \\
 10 + 3 = \quad 10 + 8 = \quad 10 + 8 = \\
 10 + 4 = \quad 10 + 9 = \quad 10 + 2 = \\
 10 + 5 = \quad 10 + 10 = \quad 10 + 5 =
 \end{array}$$

2.

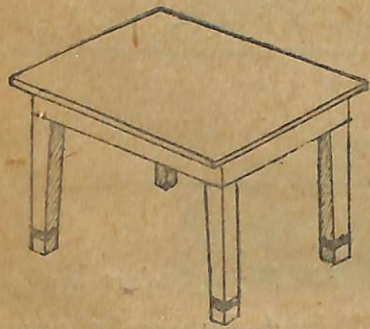
$$\begin{array}{l}
 19 - 9 = \quad 14 - 4 = \quad 17 - 10 = \quad 18 - 8 = \\
 18 - 8 = \quad 13 - 3 = \quad 15 - 5 = \quad 18 - 10 = \\
 17 - 7 = \quad 12 - 2 = \quad 15 - 10 = \quad 19 - 9 = \\
 16 - 6 = \quad 11 - 1 = \quad 13 - 3 = \quad 19 - 10 = \\
 15 - 5 = \quad 17 - 7 = \quad 13 - 10 = \quad 14 - 4 =
 \end{array}$$

3.

$$\begin{array}{l}
 10 + X = 15 \quad 15 - X = 10 \quad X + 7 = 17 \quad 17 - 10 = \\
 10 + X = 18 \quad 18 - X = 10 \quad X + 5 = 15 \quad 18 - 10 = \\
 10 + X = 17 \quad 17 - X = 10 \quad X + 9 = 19 \quad 19 - 10 = \\
 10 + X = 16 \quad 16 - X = 10 \quad X + 6 = 16 \quad 16 - 10 = \\
 10 + X = 19 \quad 19 - X = 10 \quad X + 8 = 18 \quad 15 - 10 =
 \end{array}$$

4. Աշակերտն ունի 10 զուռավոր և 2 սովորական մատիտ: Քանի մատիտ ունի:
 5. Բակում խաղում ելին 7 աղջիկ և 10 տղա: Քանի լերեխա լեր խաղում:
 6. Ախատանքի սենյակում 18 աշակերտներին 10-ը պատրաստում էր,

խի մյուսները՝

Քանի աշակերտ սեղան էր պատրաստում:

7. Աշակերտը 19 կոպեկ ունի. 5 կոպեկով գնեց մի տետր: Քանի կոպեկ մնաց նրա մոտ:

8.

$$\begin{array}{l}
 3 + 2 = \quad 4 + 3 = \quad 5 + 2 = \quad 6 + 2 = \\
 13 + 2 = \quad 14 + 3 = \quad 15 + 2 = \quad 16 + 2 = \\
 3 + 3 = \quad 4 + 4 = \quad 5 + 3 = \quad 6 + 3 = \\
 13 + 3 = \quad 14 + 4 = \quad 5 + 3 = \quad 16 + 3 =
 \end{array}$$

9.

$$\begin{array}{l}
 7 + 1 = \quad 13 + 2 = \quad 13 + 5 = \quad 12 + 8 = \\
 17 + 1 = \quad 15 + 3 = \quad 12 + 6 = \quad 15 + 5 = \\
 7 + 2 = \quad 14 + 3 = \quad 11 + 5 = \quad 16 + 4 = \\
 17 + 2 = \quad 11 + 5 = \quad 14 + 5 = \quad 18 + 2 =
 \end{array}$$

10.

$$\begin{array}{l}
 4 - 2 = \quad 5 - 2 = \quad 6 - 2 = \\
 14 - 2 = \quad 15 - 2 = \quad 16 - 3 = \\
 6 - 2 = \quad 7 - 2 = \quad 8 - 3 = \\
 16 - 2 = \quad 17 - 2 = \quad 18 - 3 =
 \end{array}$$

11.

$$\begin{array}{l}
 8 - 4 = \quad 7 - \quad = \quad 5 - 3 = \\
 18 - 4 = \quad 17 - 3 = \quad 15 - 3 = \\
 9 - 2 = \quad 9 - 3 = \quad 6 - 4 = \\
 19 - 2 = \quad 19 - 3 = \quad 16 - 4 =
 \end{array}$$

12.

$$\begin{array}{l}
 4 - 3 = \quad 6 - 5 = \quad 8 - 6 = \\
 14 - 3 = \quad 16 - 5 = \quad 18 - 6 = \\
 7 - 4 = \quad 7 - 5 = \quad 9 - 7 = \\
 17 - 4 = \quad 17 - 5 = \quad 19 - 7 =
 \end{array}$$

13. Գրեցեք ու հաշվեցեք.

$$\begin{array}{l}
 14 + 2 = \quad 17 + 2 = \quad 13 + 6 = \quad 13 + 3 = \\
 16 - 2 = \quad 19 - 2 = \quad 19 - 6 = \quad 16 - 3 = \\
 13 + 5 = \quad 11 - 8 = \quad 15 + 2 = \quad 14 + 4 = \\
 18 - 5 = \quad 19 - 8 = \quad 17 - 2 = \quad 18 - 4 =
 \end{array}$$

14. Աշակերան ուներ 3 կոպեկ նախաճաշելու համար նրան պակասում էր 12 կոպեկ: Քանի կոպեկ արժեք նախաճաշը:

15. Աշակերտը գնեց աշկուպից 18 թերթ գունավոր թուղթ, վրրից 6-ը կարմիր, մնացածը՝ կապույտ: Քանիսն էր կապույտ:

16. Յերկրորդ խմբի հոկտեբերիկներից 16-ը սղա լեր և նրանցից 3-ով ավելի աղջիկ: Քանիսն էր աղջիկ:

17. Փոխառության տոմսեր գնելու համար առաջին խմբում հավաքեցին 19 ուլբլի, իսկ յերկրորդ խմբում՝ 4 ըուբլով պակաս: Քանի ուլբլի հավաքեցին յերկրորդ խմբում:

18.

$$8 + 2 = 7 + 3 = 5 + 5 = 20 - 5 = 20 - 3 =$$

$$18 + 2 = 17 + 3 = 15 + 5 = 20 - 4 = 20 - 8 =$$

$$9 + 1 = 6 + 4 = 4 + 6 = 20 - 6 = 20 - 2 =$$

$$19 + 1 = 16 + 4 = 14 + 6 = 20 - 7 = 20 - 9 =$$

1. Գրքի հետևի աղյուսակից կարեք 20 :

Շարժեցեք դատարկ քառակուսիների վրայով և հաշվեք:

$$\square - 10 = \square - 3 = \square - 6 =$$

$$\square - 2 = \square - 5 = \square - 10 =$$

$$\square - 4 = \square - 7 = \square - 1 =$$

$$\square - 8 = \square - 9 = \square - 5 =$$

2. $18 + 2 = 13 + 7 = 16 + 4 = 17 + 3 =$

$20 - 2 = 20 - 7 = 20 - 4 = 20 - 3 =$

$15 + 5 = 14 + 6 = 11 + 9 = 12 + 8 =$

$20 - 5 = 20 - 6 = 20 - 9 = 20 - 8 =$

3. Հաշվեք.

$6 + 3 =$	$7 + 2 =$	$8 + 2 =$	$9 + 1 =$
$6 + 4 =$	$7 + 3 =$	$8 + 3 =$	$9 + 2 =$
$6 + 5 =$	$7 + 4 =$	$8 + 4 =$	$9 + 3 =$
$6 + 6 =$	$7 + 5 =$	$8 + 5 =$	$9 + 4 =$
$6 + 7 =$	$7 + 6 =$	$8 + 6 =$	$9 + 5 =$
$6 + 8 =$	$7 + 7 =$	$8 + 7 =$	$9 + 6 =$
$6 + 9 =$	$7 + 8 =$	$8 + 8 =$	$9 + 7 =$
	$7 + 9 =$	$8 + 9 =$	$9 + 8 =$
			$9 + 9 =$

4. $11 - 1 = 14 - 4 = 16 - 8 =$
 $11 - 2 = 14 - 6 = 16 - 9 =$
 $12 - 2 = 14 - 7 = 16 - 7 =$
 $12 - 3 = 15 - 6 = 18 - 9 =$
 $13 - 4 = 15 - 7 = 17 - 9 =$

5. Գրեք և հաշվեք.

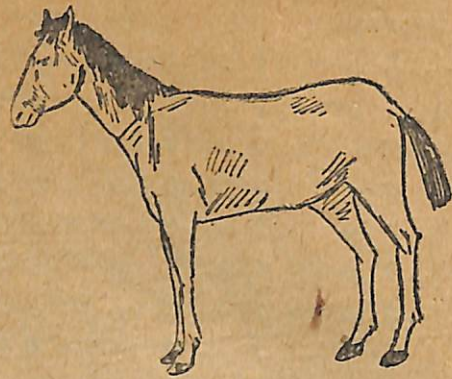
$4 + 8 =$	$8 + 7 =$	$4 + 9 - 6 =$	$8 + 9 - 6 =$
$5 + 9 =$	$15 - 7 =$	$13 - 9 + 4 =$	$17 - 9 + 5 =$
$14 - 8 =$	$7 + 9 =$	$9 + 6 - 5 =$	$5 + 9 - 7 =$
$17 - 9 =$	$16 - 9 =$	$15 - 6 + 7 =$	$15 - 9 + 8 =$

6. Գրքի հետևի աղյուսակից կարեք 7 8 9

Շարժելով դատարկ քառակուսիների վրայով՝ հաշվեք.

$\square + 2 =$	$\square + 6 =$
$\square + 4 =$	$\square + 8 =$
$\square + 5 =$	$\square + 3 =$
$\square + 7 =$	$\square + 7 =$
$\square + 9 =$	$\square + 10 =$

7. Կոլանտես-
սությունն ուներ 9
դարձյալ զնեց 6:

Քանի ձի լեղավ:

8. Կոլանտեսությու-
նըն ունի 12 ագնվացեղ

Մնցյալ տարի գրա-
նից 4-ով պակաս
ուներ:

Քանի կով ուներ անցյալ տարի:

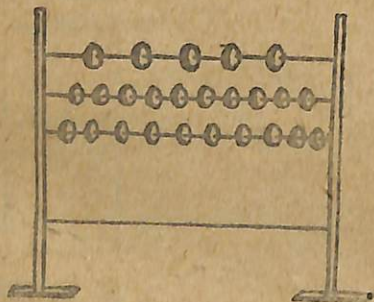
9. Արհեստանոցում մի ամսում վերանորոգված 9

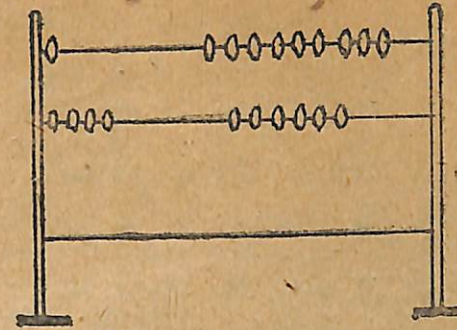
իսկ մյուս ամսում՝ 7-ը: Քանի ավտոմոբիլ նորոգվեց 2 ամսում:

10. Ավտոկայանից մի օրում դուրս լեկան 15 ավտոմոբիլ և
նույն օրը վերադարձան 8-ը: Քանիսը նույն օրը չվերադարձան:

11. Կավից կամ խմորից պատրաստեք զնդիկներ, անցկացրեք
թելի կամ մետաղի լարի վրա. ամրացրեք յերկու փայտյա ձողերի
արանքում. — կաանաք համրիչ:

12. Գցեք համրիչի վրա 14 — այսպես:

13. Գցեք համրիչի վրա 17, 13, 18, 12, 20, 16, 15, 19, 10:

14. Գցեք համրիչի վրա:—

$12 + 4 =$	$13 + 4 =$	$17 + 1 =$	$3 + 12 =$
$12 + 2 =$	$14 + 5 =$	$16 = 3 =$	$5 + 11 =$
$13 + 2 =$	$15 + 2 =$	$11 + 7 =$	$7 + 13 =$
$14 + 3 =$	$16 + 4 =$	$10 + 6 =$	$4 + 14 =$

15. Հաշվեք:—

$4 + 13 =$	$5 + 11 =$	$6 + 12 =$	$8 + 12 =$
$4 + 11 =$	$5 + 13 =$	$6 + 14 =$	$8 + 11 =$
$4 + 12 =$	$5 + 14 =$	$7 + 11 =$	$9 + 11 =$
$4 + 15 =$	$5 + 12 =$	$7 + 13 =$	$10 + 10 =$

16.

$15 - 11 =$	$18 - 13 =$	$15 - 2 =$	$18 - 5 =$
$15 - 13 =$	$19 - 15 =$	$15 - 13 =$	$18 - 13 =$
$15 - 14 =$	$17 - 14 =$	$17 - 4 =$	$19 - 4 =$
$15 - 12 =$	$18 - 11 =$	$17 - 13 =$	$10 - 15 =$

17. Գրեք և հաշվեք.

$6 + 13 = 8 + 12 = 18 - 15 = 14 - 12 =$
 $6 + 11 = 9 + 11 = 18 - 13 = 16 - 13 =$
 $7 + 12 = 5 + 14 = 19 - 12 = 17 - 11 =$
 $8 + 11 = 4 + 15 = 19 - 14 = 18 - 16 =$

18. Գրքի հետևի աղյուսակից կտրեք.

17 19 18

Շարժելով դատարկ քառակուսիների վրայով՝ հաշվեք.

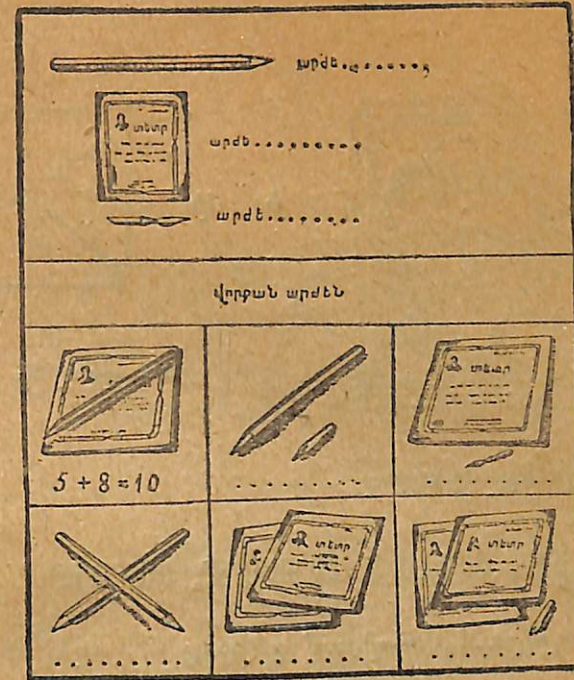
$\square - 11 = \square - 12 =$
 $\square - 14 = \square - 15 =$
 $\square - 16 = \square - 13 =$

Վորջան արժեն տետրը
և մատիտը

Վորջան արժեն
միասին

2. Աշխատանքի սենյակի համար գնեցին սոսինձ. — 8 մեծ

և դրանից 9-ով ավելի փոքր:

Քանի փոքր շիշ սոսինձ

գնեցին:

3. Աշխատանքի սենյակում կար 20

և դրանից 6-ով պակաս:

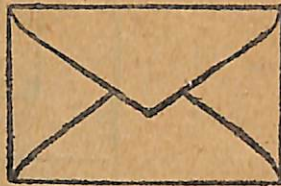
Քանի դանակ կար:

4. Փաշտամշակման արհեստանոցում աշակերտները պատրաստում ելին արկղներ. նրանցից 5-ը սղոցում եր, 7-ը սանդուղ, իսկ 6-ն ել արկղների մասերը միացնում — Քանի աշակերտ եր աշխատում:

5. Աշակերտը փութից գնեց մի

և մի

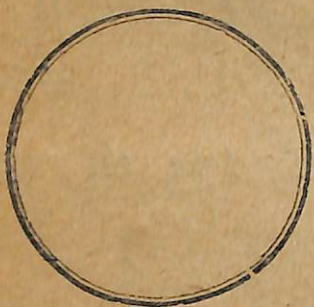

ու վճարեց 17 կոպեկ:

Քանի կոպեկ արժեք ծրարը:

ՏԱՐԻ, ՏԱՐՎԱ ՅԵՂԱՆԱԿՆԵՐ, ԱՄԻՍՆԵՐ.

1. Ձեր տետրերում մատիտով գծեցեք 5 կոպեկանոցի շուրջը՝ ինչ ձև ստացվեց:

Սա շրջան է:

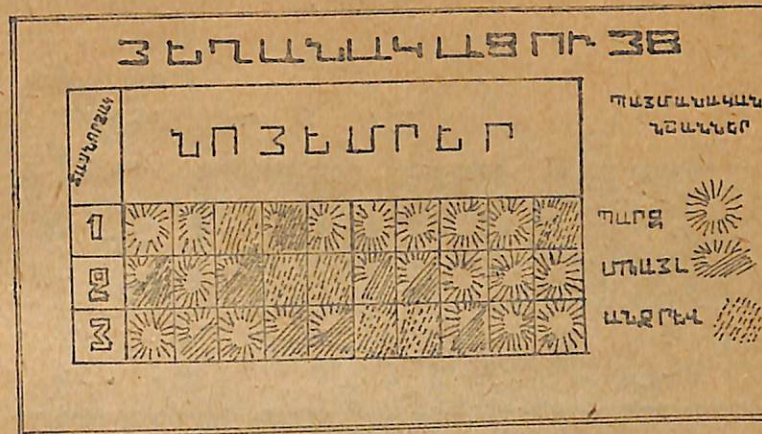
2. Թղթից կտրեք շրջաններ հետևյալ կերպով:

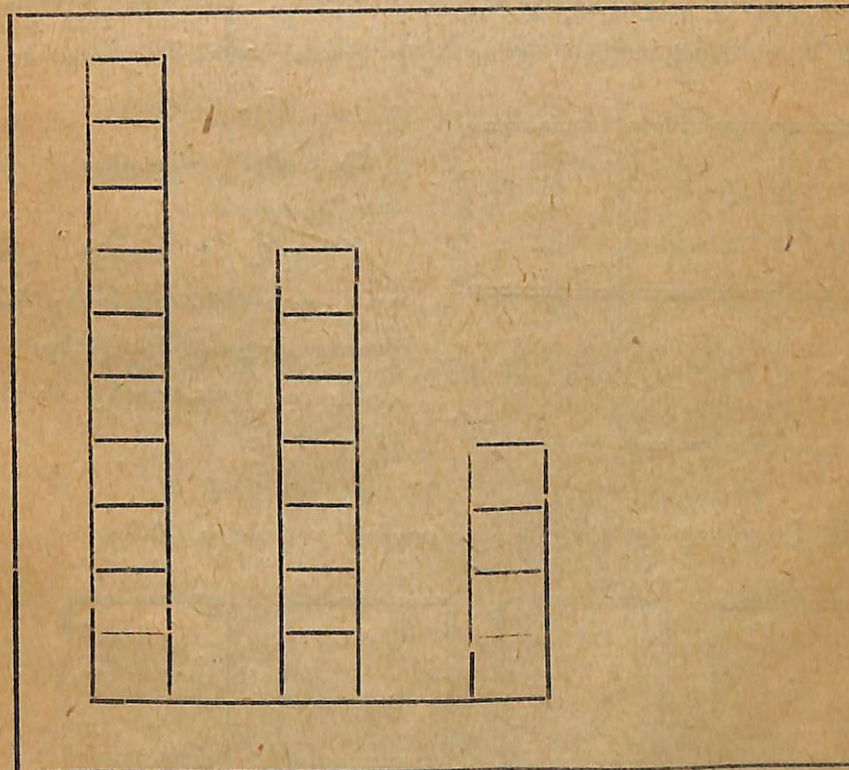
Տարվա լեզանակներ:

3. Տարին քանի լեզանակ ունի՝ Վորձնք են:
4. Տարին քանի ամիս է՝ Վորձնք են:
5. Ամեն մի լեզանակը քանի ամիս է՝ Վորձնք են գարնան, ամրան, աշնան և ձմրան լեզանակների ամիսները:
6. Քանի ամիս է անցել ուսման տարվա սկզբից:
7. Վճր ամսում է տոնվում միջազգային բանվորութան տոնը:
8. Այժմ վճր լեզանակը և վճր ամիսն է:

9. Սա նոյեմբեր ամսվա լեզանակացույցն է:

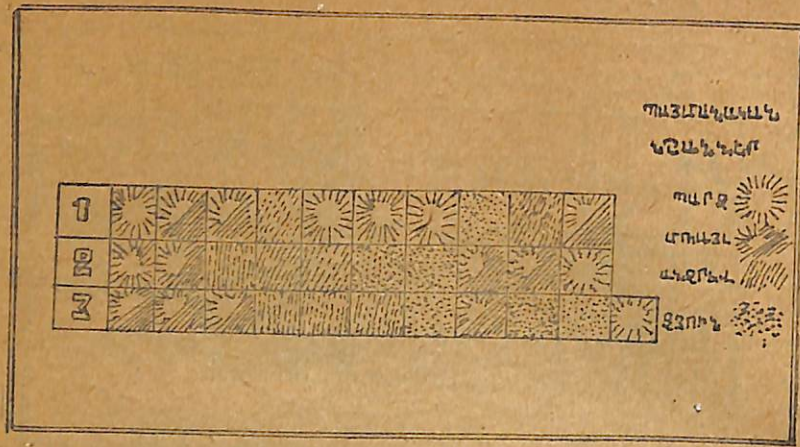
Կազմեցեք նոյեմբեր ամսվա զիազրամն աչսպես.— մկրատով կտրեցեք բոլոր քառակուսիները և նմանները դասավորեցեք աչսպես, ինչպես ցուց է տված նկարում:

Այս զիազրամը գծագրեցք տետրում, ընդունելով մի ուրը մի վանդակ:

10. Այս զիազրամը վերաբերում է զեկտեմբեր ամսվան. վորոշեցեք՝ քանի պարզ, մուսպ, անձրևային և ձյուն ուրեր են լեղել:

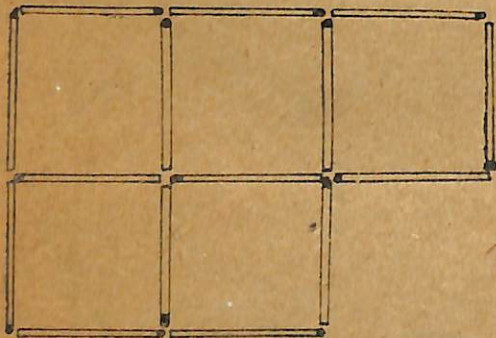
11. Կազմից պատրաստեք խորանարդ:
 12. Փայտից պատրաստեք խորանարդներ:

13. Փայտե խորանարդներից կառուցեք զիազրամներ:

Լ Ո Ւ 8 Կ Ի Ն Ե Ր Ի Խ Վ Ղ

1. 12 լուցկուց կազմեցեք 4 վանդակ, յուր լուցկիներից 3-ը դասավորեք այնպես, Վ՛ր կազմվի վոչ թե 4, ալ 3 քառակուսի:

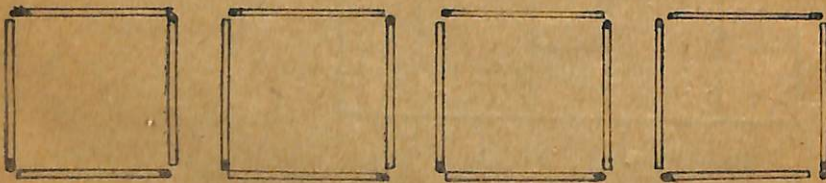

2. Քանի քառակուսի կա այս նկարում:

Վերջերք 3 լուցկի այնպես, Վ՛ր մնան միմյանց համասար 3 քառակուսիներ:

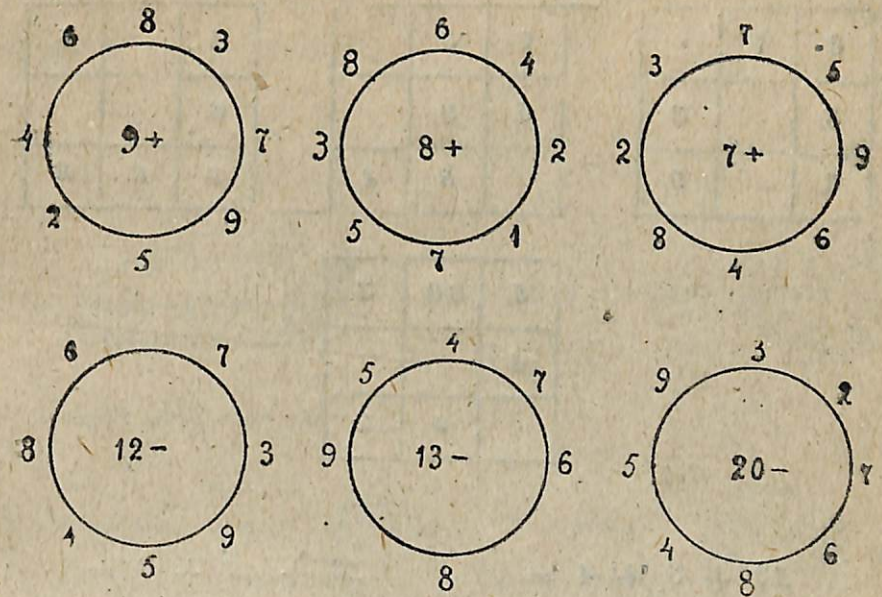
Սուր դեպքում քանի լուցկի կմնա:

3. 16 լուցկուց կազմեցեք 4 այսպիսի քառակուսիներ:

Ի՞նչպես կարելի չե նույն ալ 16 լուցկուց կազմել 5 քառակուսի:

4. Հաշվեք:

5. Գրեք և նշանակեք գործողության նշանը:

$7 \ 5 = 12$	$15 \ 3 = 12$	$18 \ 7 = 11$
$13 \ 4 = 17$	$8 \ 7 = 15$	$14 \ 6 = 8$
$8 \ 6 = 14$	$9 \ 6 = 15$	$13 \ 7 = 20$
$16 \ 4 = 12$	$13 \ 7 = 6$	$19 \ 7 = 12$

6. Ի՞նչ թվանշան պիտի դնել X նշանի փոխարեն:

$8 + X = 15$	$X + 12 = 17$
$8 + X = 17$	$X + 13 = 16$
$8 + X = 13$	$X + 14 = 17$
$7 + X = 18$	$X + 15 = 19$

7. Գրեք և հաշվեք:

$X + 7 = 16$	$12 + X = 18$	$18 = X + 13$
$X + 13 = 19$	$X - 7 = 12$	$18 = 14 + X$
$X + 5 = 17$	$X - 13 = 5$	$19 = X + 8$
$X + 6 = 18$	$8 + X = 19$	$19 = X + 4$

8. Լրացրե՛ք ներքևի դասարկ բառակուսիները. —

5	7	
8		3
3		9

7	3	
5	9	
	8	4

4		5
6		
9	8	2

5	10	3
4		
	7	2

9.

$12 + 3 + 4 =$	$13 + 1 + 3 =$
$5 + 6 + 8 =$	$4 + 9 + 4 =$
$7 + 7 + 2 =$	$5 + 10 + 2 =$
$8 + 3 + 6 =$	$8 + 8 + 4 =$

10.

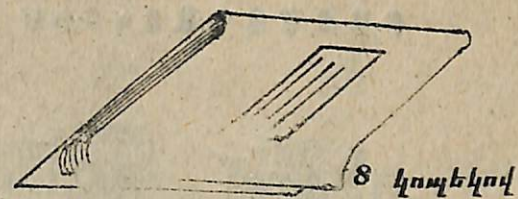
$17 - 4 - 6 =$	$16 - 4 - 4 =$
$15 - 7 - 2 =$	$18 - 6 - 7 =$
$19 - 5 - 9 =$	$20 - 7 - 9 =$
$20 - 8 - 3 =$	$14 - 8 - 5 =$

11.

$2 + 13 - 6 =$	$9 + 9 - 7 =$
$15 - 9 + 7 =$	$8 + 8 - 8 =$
$4 + 9 - 8 =$	$16 - 7 + 8 =$
$18 - 12 + 5 =$	$4 + 15 - 9 =$

12. Աշակերտը գպրոցի թեյարանից գնեց մի բուլկի 13 կոպեկով, մի բաժակ թեյ՝ 5 կոպեկով և մի բաժին հաց՝ 2 կոպեկով: Այդ բոլորին վարձան վճարեց:

13. Աշխույից աշակերտը գնեց մի նկարչութան

Յեզ մի

5 կոպեկով՝ նա ավեց՝

Բանի կոպեկ լեա ստացավ:

14. Յերեխան ուներ 8 կոպեկ. մորից ել ստացավ

նա գնեց լեւնիսի նկարը՝

-ով:

Բանի կոպեկ մնաց նրա մոտ:

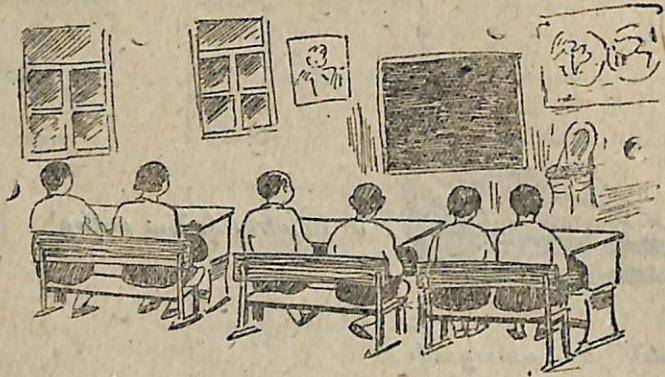
Լ Ո Տ Ո Յ Ի Խ Ա Ղ

15.

7	9	17
5	9	13
7	13	15

6	8	14
4	8	18
8	14	16

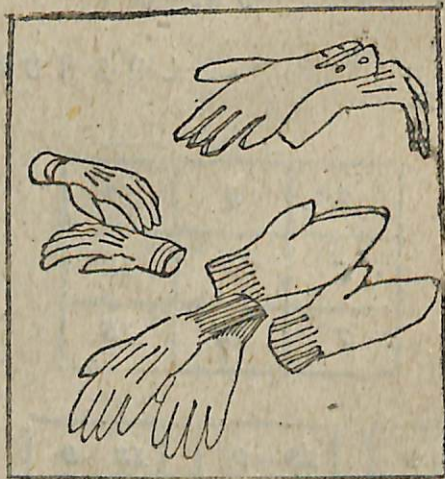
$4+9$	$18-9$	$13-9$	$17-9$	$7+8$	$13-6$
$16-7$	$15-7$	$7+9$	$8+9$	$12-7$	$20-13$
$6+7$	$5+9$	$9+9$	$6+8$	$16-8$	$15-9$

1. Քանի զույգ աշակերտ ե նկարված այս նկարում: Տեսարան գրեք այսպես.—

$$2 + 2 + 2 =$$

2. Քանի զույգ ձեռնոց եք տեսնում այս նկարում: Ի՞նչպես կգրեք տեսարան:

3. Ութ զրչածայրը դասավորեք զույգ-զույգ: Քանի անգամ ե կրկնված 2-ը:

Մի ֆակի անգամը գրում են «X» նշանով:

$$2 + 2 + 2 + 2 = 8. \text{ սա կարճ ձևով գրվում ե այսպես. —}$$

$$2 \times 4 = 8$$

5. Գրեք այս որինակները կարճ ձևով.

$$2$$

$$2 \times 1 =$$

$$2 + 2$$

$$2 \times 2 =$$

$$2 + 2 + 2$$

$$2 \times 3 =$$

$$2 + 2 + 2 + 2$$

$$2 \times 4 =$$

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2$$

$$\dots$$

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2$$

$$\dots$$

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2$$

$$\dots$$

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2$$

$$\dots$$

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2$$

$$\dots$$

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2$$

$$\dots$$

4. Նկարը ծածկեք թղթի և քաշելով աստիճանաբար հաշվեք ամեն մի շարքում քանի կեռաս ե նկարված:

6. Գրի հետևի տղուսակից կտրեք 2 քաղերով գտնարկ

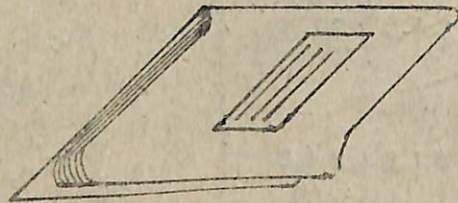
քառակուսիների վրայով հաշվեք:

 × 2 =	 × 4 =	 × 3 =
 × 5 =	 × 6 =	 × 3 =
 × 7 =	 × 9 =	 × 1 =
 × 10 =	 × 7 =	 × 9 =

7. 3 հատ 2 կուպեկանոցը քանի կուպեկ է:
 8. 7, 6, 9, 5 հատ 2 կուպեկանոցը քանի կուպեկ է:
 9. Գրեք և հաշվեք.

2 × 1 =	2 × 4 =	2 × 7 =	
2 × 2 =	2 × 5 =	2 × 8 =	2 × 10 =
2 × 3 =	2 × 6 =	2 × 9 =	

10. Յեթե աշակերտը գործադրի ամսական 2

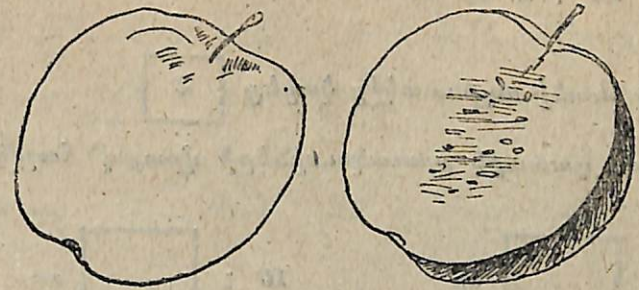
Քանի տետր կդործադրի 7 ամսում:

11. Քանի գույգ կկազմեն 10, 12, 14, 16, 18, 20 յերեխաները:

12. Առաջեք բոլոր գույգ ու կենտ թվերը 1-ից մինչև 20-ը:

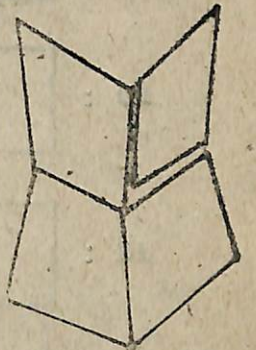
13. Հաշվեք:

2 × 2 =	2 × 4 =	2 × 8 =	2 × 6 =
2 × 2 + 1 =	2 × 4 + 1 =	2 × 8 + 1 =	2 × 6 + 1 =
2 × 2 - 1 =	2 × 4 - 1 =	2 × 8 - 1 =	2 × 6 - 1 =
2 × 3 + 1 =	2 × 9 =	2 × 5 =	2 × 7 =
2 × 5 - 1 =	2 × 9 + 1 =	2 × 5 + 1 =	2 × 7 + 1 =
	2 × 9 - 1 =	2 × 5 - 1 =	2 × 7 - 1 =

1. Թղթից կտրեք մի քառակուսի. ծալեք այնպես, վեր կիսով: Կեսը գրվում է այսպես $\frac{1}{2}$

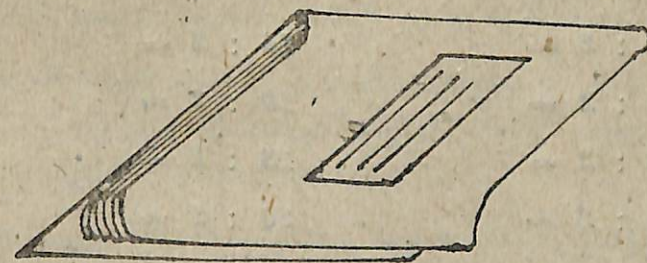
2. Այս նկարի ձևով քառակուսի թուղթը ծալեցեք և կրկին ծալեցեք: Քանի հավասար մասի բաժանվեց թուղթը: Կտրեցեք ծալված թղթի չորս մասերից մեկը: Դա ամբողջ թղթի մեկ քառորդ մասն է:

Մեկ քառորդը գրվում է այսպես $\frac{1}{4}$

3.

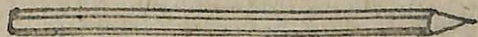
վեց

հավասար բաժանեք 2 աշակերտի. ամեն մեկը քանի տետր կստանա:

4. 8 կուպեկը հավասար բաժանեք 2 աշակերտի միջև: Վորքան կտաք ամեն մեկին:

5.

2 արժե

Վորքան արժե մի մատիտը:

Բաժանման նշանը գրվում է այսպես «:»

Որինակ՝ $20 : 2 = 10$

6. Գրքի հետևի աղյուսակից կարեք 2

Շարժելով դատարկ քառակուսիների վրայով՝ հաշվեք:

$8 : \square =$

$10 : \square =$

$12 : \square =$

$14 : \square =$

$20 : \square =$

$18 : \square =$

$18 : \square =$

$16 : \square =$

7. Գրեք և հաշվեք:

$2 : 2 =$

$12 : 2 =$

$4 : 2 =$

$14 : 2 =$

$6 : 2 =$

$16 : 2 =$

$8 : 2 =$

$18 : 2 =$

$10 : 2 =$

$20 : 2 =$

8. կարելի լի գնել 2 թերթ գունավոր թուղթ:

Ի՞նչ արժե մի թերթը:

9. Նկարչու թյան 2 աեարն, արժե 16 կողեկ, Ի՞նչ արժե 1 աեարը:

10. Հաշվեք:

$2 \times 3 =$ $2 \times 6 =$ $2 \times 8 =$ $2 \times 5 =$

$6 : 2 =$ $12 : 2 =$ $16 : 2 =$ $10 : 2 =$

$2 \times 4 =$ $2 \times 7 =$ $2 \times 9 =$ $2 \times 10 =$

$8 : 2 =$ $14 : 2 =$ $18 : 2 =$ $20 : 2 =$

$2 \times 4 + 2 =$ $2 \times 5 - 2 =$ $2 \times 6 + 2 =$

$2 \times 4 + 3 =$ $2 \times 6 - 2 =$ $2 \times 6 + 5 =$

$2 \times 5 + 2 =$ $2 \times 7 - 2 =$ $2 \times 7 + 2 =$

$2 \times 5 + 3 =$ $2 \times 8 - 2 =$ $2 \times 7 + 5 =$

11. Գրեք ու հաշվեք:

$20 : 2 + 4 =$ $18 : 2 + 3 =$ $8 : 2 + 15 =$

$16 : 2 + 4 =$ $14 : 2 + 3 =$ $6 : 2 + 14 =$

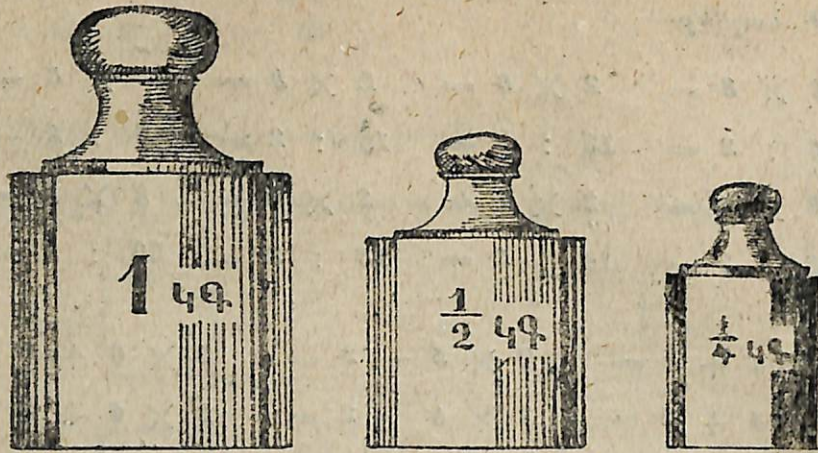
$14 : 2 + 3 =$ $16 : 2 + 7 =$ $18 : 2 + 8 =$

$12 : 2 + 6 =$ $10 : 2 + 9 =$ $10 : 2 + 3 =$

12. Ձերմոցում կաղամբի սածիլները 7 շաբա ելին, իսկ պամի-
գորինը՝ 2 անգամ ավելի: Քանի՞ շաբա ելին պամիգորի սածիլները:

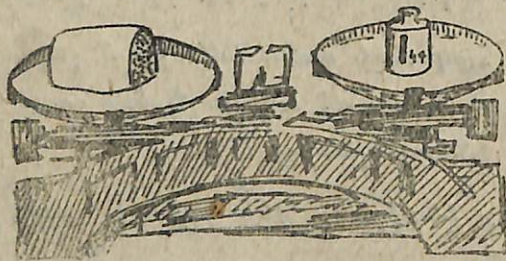
13. Գպրոցի պարտեզի տանձենիները 5 շաբա ելին կազմում,
իսկ խնձորենիները՝ 3 անգամ ավելի: Քանի՞ շաբա ելին կազմում
տանձենիներն ու խնձորենիները:

14. Կազմեցեք խնդիրներ ձեր դպրոցի բակի, պարտեզի ու
ծաղկանոցի մասին:

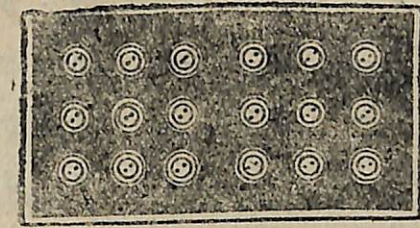

Կիլոգրամ. $\frac{1}{2}$ Կիլոգրամ. $\frac{1}{4}$ Կիլոգրամ.

1. Կշեռքի մի նժարում դրեք 1 կիլոգրամ. մյուս նժարում դրեք ունքան $\frac{1}{2}$ կիլոգրամ, վոր հավասարվեն: Քանի $\frac{1}{2}$ կիլոգրամ դրեք:
2. Կշեռքի մի նժարում դրեք $\frac{1}{2}$ կիլոգրամ, իսկ մյուսում ունքան $\frac{1}{4}$ կիլոգրամ, վոր հավասարվեն: Քանի $\frac{1}{4}$ կիլոգրամ դրեք:
3. Կշեռքի մի նժարում դրեք 1 կիլոգրամ, իսկ մյուսում ունքան $\frac{1}{4}$ կիլոգրամ, վոր հավասարվեն: Քանի $\frac{1}{4}$ կիլոգրամ դրեք:
4. Կիլոգրամը քանի $\frac{1}{2}$, քանի $\frac{1}{4}$ կիլոգրամ է:

Այս նկարներին նախելով խնդիր կազմեք:

3	$3 \times 1 =$
$2 + 3$	$3 \times 2 =$
$3 + 3 + 3$.
$3 + 3 + 3 + 3$.
$3 + 3 + 3 + 3 + 3$.
$3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3$.

1. Հաշվեք, քանի կոճակ կա 1, 2, 2, 4, 5, 6 շարքում: Վերևի թերև հաշիվներից վորն է ավելի կարճ ու արագ գրվում:

2. Գրեք ու հաշվեք.

$3 \times 1 =$	$3 \times 2 =$	$3 \times 4 =$	$3 \times 5 + 2 =$
$3 \times 2 =$	$3 \times 2 + 1 =$	$3 \times 4 + 1 =$	$3 \times 5 + 3 =$
$3 \times 3 =$	$3 \times 2 + 2 =$	$3 \times 4 + 2 =$	$3 \times 5 + 4 =$
$3 \times 4 =$	$3 \times 3 =$	$3 \times 4 + 3 =$	$3 \times 6 =$
$3 \times 5 =$	$3 \times 3 + 1 =$	$3 \times 5 =$	$3 \times 6 + 1 =$
$3 \times 6 =$	$3 \times 3 + 2 =$	$3 \times 5 + 1 =$	$3 \times 6 + 2 =$

3. Ռեախն արժե 3 կոպեկ: Քանի կոպեկ կարժենա 5 ռեախը:

4. Մի թերթ ծծողականն արժե 3 կոպեկ: Քանի կոպեկ արժե 6 թերթը:

5. 9 բնկույրը հավասար բաժանեք յերեք աշակերտի միջև: Ամեն մեկը քանի՞ն ստացավ:

6. 12 գունավոր մատիարը հավասար բաժանեք 3 տեղ-վորքան դրեք ամեն մի տեղում:

7. Հաշիվեր.

$3 : 3 =$	$18 : 3 =$
$6 : 3 =$	$12 : 3 =$
$9 : 3 =$	$6 : 3 =$
$12 : 3 =$	$9 : 3 =$
$15 : 3 =$	$3 : 3 =$
$18 : 3 =$	$15 : 3 =$

8. Գրեք ու հաշիվեք.

$3 \times 4 - 2 =$	$3 \times 3 + 8 =$	$6 : 3 + 18 =$
$3 \times 5 - 2 =$	$3 \times 4 + 6 =$	$9 : 3 + 16 =$
$6 : 3 - 2 =$	$3 \times 5 + 4 =$	$12 : 3 + 13 =$
$9 : 3 + 9 =$	$3 \times 6 - 15 =$	$15 : 3 + 8 =$
$12 : 3 + 12 =$	$3 \times 5 - 13 =$	$18 : 3 + 6 =$
$15 : 3 = 15 =$	$3 \times 4 - 11 =$	$3 : 3 + 18 =$

4-ը կրկնել սի քանի անգամ. բաժննել 4-ի.

1. Քանի՞ խմբի լին բաժանված աշակերտները. ամեն մի խմբում քանի՞սն են: Քանի՞ աշակերտ ե աշխատում 3 խմբում:

2. Գրեք կրճատ ձևով.

4	$4 \times 1 =$
$4 + 4$	$4 \times 2 =$
$4 + 4 + 4$...
$4 + 4 + 4 + 4$...
$4 + 4 + 4 + 4 + 4$...

3. Հաշիվեք.

$4 \times 3 =$	$4 \times 2 + 4 =$	$4 \times 3 =$	$4 \times 4 =$
$4 \times 3 + 1 =$	$4 \times 2 + 5 =$	$4 \times 3 + 1 =$	$4 \times 4 + 1 =$
$4 \times 3 + 2 =$	$4 \times 2 + 6 =$	$4 \times 3 + 2 =$	$4 \times 4 + 2 =$
$4 \times 3 + 3 =$	$4 \times 2 + 7 =$	$4 \times 3 + 3 =$	$4 \times 4 + 3 =$

4. Գրեք ու հաշիվեք.

$4 \times 4 - 1 =$	$4 \times 3 - 1 =$	$4 \times 3 - 8 =$
$4 \times 3 - 2 =$	$4 \times 4 - 2 =$	$4 \times 4 + 4 =$
$4 \times 4 - 3 =$	$4 \times 4 - 5 =$	$4 \times 4 - 9 =$
$4 \times 5 - 4 =$	$4 \times 4 - 6 =$	$4 \times 4 + 3 =$

5. 20 կողեկը հավասար բաժանեք 4 աշակերտի: Քանի՞ կողեկ ստացավ յուրաքանչյուրը:

6. 16 գրչածայրը հավասար բաժանեք 4 տեղ: Ի՞նչքան կատարվի ամեն մի տեղում:

7. Հաշիվեք.

$4 : 4 =$	$16 : 4 + 12 =$
$8 : 4 =$	$12 : 4 + 14 =$
$12 : 4 =$	$20 : 4 + 13 =$
$16 : 4 =$	$8 : 4 + 15 =$
$20 : 4 =$	$4 : 4 + 18 =$

3. Գրեք ու հաշվեք.

$12 : 4 + 8 =$	$16 : 4 - 3 =$
$8 : 4 + 9 =$	$20 : 4 - 2 =$
$16 : 4 + 7 =$	$12 : 4 - 2 =$
$20 : 4 + 6 =$	$8 : 4 - 1 =$

9. Մի ընտանիք ամսական գործադրում եր 4 կիլոգրամ շաքար: 5 ամսում քանի՞ կիլոգրամ շաքար գործ կածի:

10. 4 վարպետ պատրաստեցին 20 սեղան: Քանի՞ սեղան պատրաստեց յուրաքանչյուրը:

11. Լավ տեսակի պանրի կիլոգրամը վաճառվում է 4 բուլբուլ: Ի՞նչ արժե 3 կիլոգրամը:

12. Մի շապկին գնում է 4 մետր կտոր: 16 մետր կտորից քանի՞ շապիկ կարելի լի պատրաստել:

5-Ը ԿՐԿՆԵԼ ՄԻ ՔԱՆԻ ԱՆԳԱՄ. ԲԱԺԱՆԵԼ 5-Ի.

1. Սեղանի վրա լորու հատիկները շարեցեք այսպես.

Ի՞նչպես կգրեք թվանշաններով.

2. Տեսրում զծագրեք 4 անգամ 5-ական քառակուսիներ: Քանի՞ քառակուսի կլինի:

3. Գրեք կրճատ ձևով.

5	$5 \times 1 =$
$5 + 5$...
$5 + 5 + 5$...
$5 + 5 + 5 + 5$...

4. Հաշվեք.

$5 \times 1 =$	$5 \times 1 + 2 =$	$5 \times 2 + 6 =$
$5 \times 2 =$	$5 \times 2 + 3 =$	$5 \times 2 + 7 =$
$5 \times 3 =$	$5 \times 2 + 4 =$	$5 \times 2 + 8 =$
$5 \times 4 =$	$5 \times 2 + 5 =$	$5 \times 2 + 9 =$
		$5 \times 2 + 10 =$

5. Գրեք ու հաշվեք.

$5 : 5 =$	$10 : 5 + 6 =$	$15 : 5 + 15 =$
$10 : 5 =$	$10 : 5 + 12 =$	$20 : 5 + 10 =$
$15 : 5 =$	$15 : 5 + 12 =$	$20 : 5 + 15 =$
$20 : 5 =$	$15 : 5 + 13 =$	$20 : 5 + 16 =$

6. Հաշվեք.

$10 : 5 =$	$10 : 2 =$	$20 : 5 =$
$5 \times 2 =$	$5 \times 2 =$	$5 \times 4 =$
$15 : 5 =$	$15 : 5 =$	$20 : 4 =$
$5 \times 3 =$	$5 \times 3 =$	$5 \times 4 =$

7.

$5 \times 2 + 6 =$	$5 \times 3 + 5 =$	$5 \times 4 - 9 =$
$5 \times 2 - 6 =$	$5 \times 3 - 5 =$	$5 \times 4 - 15 =$
$5 \times 2 + 7 =$	$5 \times 3 - 6 =$	$5 \times 4 - 14 =$
$5 \times 2 - 7 =$	$5 \times 4 - 10 =$	$5 \times 4 - 16 =$

8. Գրեք ու հաշվեք.

$4 \times 3 - 7 =$	$2 \times 9 - 9 =$
$3 \times 5 - 5 =$	$3 \times 4 - 4 =$
$4 \times 4 - 8 =$	$5 \times 4 - 5 =$
$3 \times 6 - 9 =$	$2 \times 8 - 8 =$

9. Զիռն որական տալիս են 5 կիլոգրամ գարի: 3 որում ի՞նչքան պեաք է տան:

10. Կոլանտեսությունն ուներ 15 ձի, վորոնց լծում էին 5 ֆուրգանի: Քանի՞ ձի ելին լծում յուրաքանչյուր ֆուրգանին:

6, 7, 8, 9, 10-ը կրկնել ՄԻ ՔԱՆԻ ԱՆԳԱՍ. ԲԱԺԱՆԵԼ
6, 7, 8, 9, 10-ի.

1.

6	$6 \times 1 =$
6+6
6+6+6
7
7+7
8
8+8
9
9+9
10
10+10

2. Հաշվեք.

$6 \times 2 =$	$6 \times 2 + 4 =$	$9 \times 2 - 6 =$
$6 \times 3 =$	$6 \times 3 + 2 =$	$9 \times 2 + 2 =$
$7 \times 2 =$	$7 \times 2 - 5 =$	$9 \times 2 - 9 =$
$8 \times 2 =$	$7 \times 2 + 5 =$	$10 \times 2 - 7 =$
$9 \times 2 =$	$8 \times 2 + 3 =$	$10 \times 2 - 12 =$
$10 \times 2 =$	$8 \times 2 + 9 =$	$10 \times 2 - 15 =$

3.

- 12 հատ մեկ կողականոց վերջրեք ու հավասար բաժանեք 6 աշակերտի.
 14 հատ մեկ կողականոց 7 աշակերտի.
 16 հատ մեկ կողականոց 8 աշակերտի.
 18 հատ մեկ կողականոց 9 աշակերտի.
 20 հատ մեկ կողականոց 10 աշակերտի.

4. Հաշվեք.

$12 : 6 =$	$6 \times 2 =$	$8 \times 2 =$
$18 : 6 =$	$12 : 6 =$	$16 : 8 =$
$14 : 7 =$	$5 \times 3 =$	$9 \times 2 =$
$16 : 8 =$	$18 : 6 =$	$18 : 9 =$
$18 : 9 =$	$7 \times 2 =$	$10 \times 2 =$
$20 : 10 =$	$14 : 7 =$	$20 : 10 =$

5. Գրեք ու հաշվեք.

$12 : 6 + 13 =$	$16 : 2 - 7 =$	$3 \times 5 : 3 =$	$16 : 4 \times 5 =$
$12 : 6 + 9 =$	$18 : 8 + 14 =$	$18 : 3 : 10 =$	$2 \times 9 : 6 =$
$14 : 2 + 8 =$	$18 : 2 - 6 =$	$5 \times 4 : 10 =$	$14 : 7 \times 4 =$
$14 : 7 + 15 =$	$18 : 9 + 9 =$	$6 \times 2 : 6 =$	$12 : 3 \times 5 =$

6. Գրքի հետևի աղյուսակից կտրեք 2 և 4 թվերը:

Շարժելով դատարկ քառակուսիների վրայով հաշվեք.

4 :		$\times 9 =$
12 :		$\times 3 =$
20 :		$\times 2 =$
8 :		$\times 5 =$
16 :		$\times 2 =$

7. Կոտլերատիվում վաճառվում են.—

Նավթ	12 կողակ (կիրոգրամը)
Լուցիկի	15 կողակ (տասնյակը)
Աղ	10 կողակ (կիրոգրամը)
Ծրար	2 կողակ (հատը)
Թուղթ	8 կողակ (4 թերթը)
Տետր	5 կողակ (հատը)
Մատիա	10 կողակ (հատը)
Թանաքաման	5 կողակ (հատը)

- Թանաք 18 կուպեկ (սրվակը)
- Սոսինձ 12 կուպեկ (շիշը)
- Գրչածալը 2 կուպեկ (հատը)
- Վրձին 6 կուպեկ (հատը)

Վերևի նյութերից ինչ կարելի չե առնել 19 կուպեկով
 Վճրն ավելի արժե, մի սրվակ թանաքը, թե 5 գրչածալը
 Ի՞նչ կարժենա 2 տետրը և 4 ծրարը:

Ի՞նչքան արժե 10 թերթ թուղթը:
 Մի շիշ սոսինձը քանի՞ անգամ թանգ է վրձնից:
 Քանի՞ տետր կարելի չե գնել մի տասնյակ լուցկու արժեքով:
 20 կուպեկով վորքան թանաք և գրչածալը կարելի չե գնել:
 Քանի՞ թանաքաման կարելի չե գնել 15 կուպեկով:

2 մատիտի արժեքով քանի՞ կիլոգրամ աղ կարելի չե գնել:
 Մի տետր և մի մատիտը թանգ արժեն, թե՞ մի կիլոգրամ

- նավթը:
- Ոգտվելով վերևի թվերից՝ կազմեք խնդիրներ:
 - Կազմեք թղթի, մատիտի, տետրի և գրչածալի արժեքների գիտազրամը, ոգտվելով վերևի թվերից:

L H S F

1. Ի՞նչով են չափում կաթը, ձեթը, գինին և մյուս հեղուկները:

2. Մի լիտր շուրը մի կիլոգրամ է կշռում: Չափեցեք մի լիտր շուր ու կշռեցեք:

3. Նավթահանում կա 16 լիտր նավթ. քանի՞ որ կբավա-
 վանացնի, լեթե որական գործ ածենք 2 լիտր:

4. Սենյակի ծաղիկները մի անգամ շրելու համար հարկավոր է
 3 լիտր շուր. 12 լիտրանոց դուլի շրով քանի՞ անգամ կարելի կլի-
 նի շրել ծաղիկները:

5. Կոփն որական տալիս է 8 լիտր կաթ. քանի՞ լիտր կա
 2 որում:

6. Նավթի լիտրը վաճառվում է 12 կուպեկով: Ի՞նչ արժե
 $\frac{1}{2}$ լիտրը:

7. Վճրն է ավելի շատ $-\frac{1}{2}$ լիտրը, թե լերկու անգամ $\frac{1}{4}$ լիտրը:
 Չափելով ստուգեցեք:

- Կաթի լիտրն արժե 20 կուպեկ. վճրքան արժե $\frac{1}{4}$ լիտրը:
- Իմացեք անհայտ թիվը:

12 : X = 6	12 : X = 4	12 : X = 3
16 : X = 8	14 : X = 2	16 : X = 4
15 : X = 5	15 : X = 3	20 : X = 5
18 : X = 3	18 : X = 9	18 : X = 2

10.

X : 2 = 8	X : 5 = 3	X × 3 = 12
X : 4 = 4	X : 2 = 7	X × 4 = 16
X : 3 = 4	X : 2 = 9	X × 6 = 12
X : 4 = 3	X : 6 = 3	X × 8 = 16

ՀՌՈՄԵՅԱԿԱՆ ԹՎԱՆՇԱՆՆԵՐ

Մեր սովորած թվանշաններից բացի, գործ են ածում նաև հու-
 մեկական թվանշաններ: Գրեք մեր սովորած թվանշանները, սրանց
 տակն ել՝ հոմեկականը:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII

1. Տեարում կարգով գրեք հռոմեական թվանշանները 1-ից մինչև XII-ը:

Այս թվանշաններով հիմա նշանակում են կարգերը:—

I	առաջին
II	յերկրորդ
III	յերրորդ
IV	չորրորդ
V	հինգերորդ
VI	վեցերորդ
VII	յոթերորդ
VIII	ութերորդ
IX	իններորդ
X	տասերորդ
XI	տասնմեկերորդ
XII	տասներկուերորդ

Ամսվա անունը գրելու փոխարեն շատ անգամ գրում են այդ ամսվա կարգը՝

Ամիսների կարգն այս է.

Հունվար	I	Հուլիս	VII
Փետրվար	II	Ոգոստոս	VIII
Մարտ	III	Սեպտեմբեր	IX
Ապրիլ	IV	Հոկտեմբեր	X
Մայիս	V	Նոյեմբեր	XI
Հունիս	VI	Դեկտեմբեր	XII

Նշանակենք, որինակ՝ 16 մայիսի գրում են այսպես՝ 16/V.

2. Ապրիլը, սպտտոսը, նոյեմբերը, մարտը վեր ամիսներն են:

3. Նշանակեցեք ապրիլի 15-ը, նոյեմբերի 7-ը, դեկտեմբերի 12-ը

4. Սովորաթղթից պատրաստեք ժամացույցի շրջան և վրան նշանակեք 1-ից մինչև XII: Պատրաստեք նաև յերկու սլաք և ամրացնելով շրջանին՝ կառուցեք ժամացույց:

5. Ժամը քանի՞նս է. —

6. Ձեր պատրաստած ժամացույցի սլաքները դասավորեք այնպես, վոր ցույց տա ժամի 6-ը, 8 և $\frac{1}{2}$ -ը, 12-ը, 3 և $\frac{1}{2}$ -ը:

7. Հարմարեցրեք, ինչպես են սլաքները դասավորված լինում, յերբ սկսվում են ձեր պարապմունքները:

8. Հարմարեցրեք, ինչպես են դասավորված լինում սլաքները: Յե՞րբ են վերջանում ձեր պարապմունքները:

9. Հաշվեք քանի՞ ժամ են տեվում ձեր պարապմունքները դպրոցում:

ԼՐԻՎ ՏՏԱՆՅԱԿՆԵՐ

1. Սեղանի վրա թափեցեք լուցկիներ, ապա տասնյակ — տասնյակ կապեցեք:

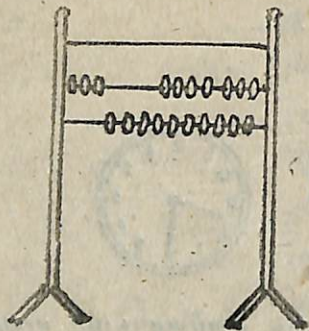
1. Տասնյակը քանի՞ լուցկի յե:

2. Տասնյակը քանի՞ լուցկի յե:

2. 2 Տասնյակին ավելցրեք 1 տասնյակ լուցկի: Քանի՞ տասնյակ լուցկի յեղավ:

- 3 տասնյակին ասում են յերեսուն
- 4 տասնյակին քառասուն
- 5 տասնյակին հիսուն
- 6 տասնյակին վաթսուն
- 7 տասնյակին յոթանասուն
- 8 տասնյակին ութսուն
- 9 տասնյակին ինսուն
- 10 տասնյակին հարյուր

3. 10 Կողեկնոցներով համրեք մինչև հարյուրը: Յեա համրեք:
 4. Տասնյակներով համրեք մինչև հարյուր, առանց իրերի: Յեա համրեք:

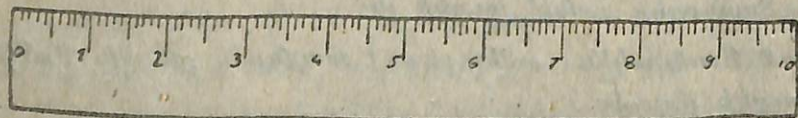

Համրիչի վրա գցված է 3 տասնյակ. վճիռ լարին է գցված. ներքևից լերկորդ լարը տասնյակներինն է:

5. Համրիչի վրա գցեք 9 տասնյակ. գցեք 6, 4, 8 տասնյակ:
 6. Գրեք տասնյակները թվանշաններով.—

Յերեսուն 30	Յոթանասուն 70
Քառասուն 40	Ութսուն 80
Հիսուն 50	Ինսուն 90
Վաթսուն 60	Հարյուր 100

7. Կարդացեք այս թվերը.— 30, 60, 70, 100, 90, 80, 50, 20, 40
 8. Տեսրում կարգով գրեք բոլոր տասնյակները մինչև 100.
 9. Համրիչի վրա գցեք 20. գրեք այդ թիվը տեսրում:
 10. Համրիչի վրա գցեք 80, 60, 90, 40. գրեք այդ թվերը տեսրում:

10 Սանտիմետր

11. Մետրի վրա ցույց տվեք տասնյակները մինչև 100.
 12. Մի մետրը քանի՞ սանտիմետր է:
 13. Կես մետրը քանի՞ սանտիմետր է:
 14. Թղթե ժապավենից պատրաստեք մետր և նշանակեք սանտիմետրերը տասնյակներով:

15. Տեսրերում գծեք մի քառակուսի, վորի ամեն մի կողմը հավասար լինի 10 սանտիմետրի:

16. Թղթից պատրաստեք 10 սանտիմետր. կարտեղով բաժանեք սանտիմետրերի: Տեսրում գծեք մի սանտիմետր լերկարության գիծ:

ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ՅԵՎ ՀԱՆՈՒՄ

1. Հաշվեք.—

10 + 10 =	50 + 10 =	20 + 20 =
20 - 10 =	60 - 10 =	40 - 20 =
20 + 10 =	60 + 10 =	30 + 20 =
30 - 10 =	70 - 10 =	50 - 20 =
30 + 10 =	70 + 10 =	40 + 20 =
40 - 10 =	80 - 10 =	60 - 20 =
40 + 10 =	80 + 10 =	50 + 20 =
50 - 10 =	90 - 10 =	70 - 20 =
	90 + 10 =	
	100 - 10 =	

2.

60 + 20 =	30 + 30 =	60 + 30 =
80 - 20 =	60 - 30 =	90 - 30 =
70 + 20 =	40 + 30 =	70 - 30 =
90 - 20 =	70 - 30 =	100 - 30 =
80 + 20 =	50 + 30 =	50 - 40 =
100 - 20 =	80 - 30 =	10 + 40 =

3.

40 + 40 =	50 + 50 =	60 - 40 =
80 - 40 =	100 - 50 =	30 + 40 =
50 - 40 =	10 + 30 =	70 - 40 =
90 - 40 =	40 - 30 =	10 + 50 =
60 + 40 =	50 - 30 =	60 - 50 =
100 - 40 =	20 + 20 =	70 - 50 =

$$\begin{array}{lll}
 4. \quad 30 + 50 = & 80 - 60 = & 30 + 70 = \\
 80 - 50 = & 30 + 60 = & 100 - 70 = \\
 40 + 50 = & 90 - 60 = & 10 + 80 = \\
 90 - 50 = & 10 + 70 = & 90 - 80 = \\
 10 + 60 = & 80 - 70 = & 20 + 80 = \\
 70 - 60 = & 20 + 70 = & 100 - 80 = \\
 20 + 60 = & 90 - 70 = & 100 - 90 =
 \end{array}$$

5. Գրքի հետևի աղյուսակից կարեք

10	20	30
----	----	----

Այդ քարտերը հերթով շարժեք դատարկ քառակուսիների վրայով և հաշվեք.

$$\square + 20 = \square + 10 = \square + 50 =$$

$$\square + 40 = \square + 60 = \square + 70 =$$

$$\square + 70 = \square + 30 = \square + 60 =$$

6. Գրեք ու հաշվեք.

$$\begin{array}{ll}
 40 + 20 - 10 = & 60 - 40 + 20 = \\
 30 - 10 + 20 = & 40 + 50 - 20 = \\
 30 + 30 - 20 = & 30 - 20 + 10 = \\
 70 - 20 + 40 = & 30 + 70 - 40 = \\
 50 + 40 - 50 = & 50 - 30 + 10 = \\
 80 + 20 - 50 = & 40 + 60 - 50 = \\
 50 - 20 + 30 = & 10 + 50 - 40 = \\
 20 + 30 - 10 = & 90 - 50 + 60 =
 \end{array}$$

7. Գրքի հետևի աղյուսակից կարեք

80	90	100
----	----	-----

Այդ քարտերը հերթով շարժեք դատարկ քառակուսիների վրայով և հաշվեք.

$$\square - 20 = \square - 70 = \square - 60 =$$

$$\square - 50 = \square - 70 = \square - 50 =$$

$$\square - 10 = \square - 30 = \square - 70 =$$

8. Պարնանը առուների թմբերն ամրացնելու աշխատանքներին մասնակցում էլին III թմբից 20, իսկ IV թմբից՝ 10-ով ավելի աշակերտ: Քանի՞ն էլին մասնակցում:

9. Կոլանտեսուլթյան ալվիների վազերը բաց անելու համար առաջին օրն աշխատեց 30, իսկ յերկրորդ օրը՝ 20-ով ավելի մարդ: Յերկու օրում քանի մարդ աշխատեց:

10. Կոլանտեսուլթյան գարնանացանի գործով զբաղված էր 30, իսկ առուներ հանելու գործով՝ 20-ով ավելի քանի մարդ էր զբաղված գարնանացանի և առուներ հանելու գործով:

11. Կազմեցեք խնդիրներ 2եր գյուղի կոլանտեսուլթյան գարնանացանի վերաբերյալ:

ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ ՅԵՎ ԲԱԺԱՆՈՒՄ

$$10 + 10 + 10 = 30$$

1. Քանի անգամ է կրկնված 10-ը

2. Հաշվեք.—

$10 \times 2 =$

$10 \times 3 =$

$10 \times 4 =$

$10 \times 5 =$

$10 \times 6 =$

$10 \times 7 =$

$10 \times 8 =$

$10 \times 9 =$

$10 \times 10 =$

$20 \times 2 =$

$20 \times 3 =$

$20 \times 4 =$

$20 \times 5 =$

$30 \times 2 =$

$30 \times 3 =$

$40 \times 2 =$

$50 \times 2 =$

$60 \times 1 =$

3. Վերևի վարժությունները գրեք տետրում:

$4 : 2 = 2$

4 տասնյակ : 2 = 2 տասնյակի:

$40 : 2 = 20$

4. Հաշվեք.

$20 : 2 =$

$100 : 2 =$

$40 : 4 =$

$40 : 2 =$

$30 : 3 =$

$80 : 4 =$

$60 : 2 =$

$60 : 3 =$

$50 : 5 =$

$80 : 2 =$

$90 : 3 =$

$100 : 5 =$

5. Նույն վարժությունները գրեք տետրում:

6. Հաշվեք.

$20 : 10 =$

$20 : 20 =$

$100 : 10 =$

$70 : 10 =$

$30 : 10 =$

$40 : 20 =$

$100 : 20 =$

$60 : 10 =$

$40 : 10 =$

$60 : 20 =$

$100 : 50 =$

$60 : 20 =$

$50 : 10 =$

$80 : 20 =$

$90 : 10 =$

$60 : 30 =$

$60 : 10 =$

$100 : 20 =$

$90 : 30 =$

$50 : 10 =$

$70 : 10 =$

$60 : 30 =$

$80 : 10 =$

$40 : 10 =$

$80 : 10 =$

$90 : 30 =$

$80 : 20 =$

$40 : 20 =$

$90 : 10 =$

$80 : 40 =$

$80 : 40 =$

$30 : 10 =$

$100 : 10 =$

$100 : 50 =$

$80 : 80 =$

$60 : 30 =$

7. Գրեք ու հաշվեք.—

$10 \times 2 =$

$10 \times 3 =$

$10 \times 4 =$

$10 \times 5 =$

$20 : 2 =$

$30 : 3 =$

$40 : 4 =$

$50 : 5 =$

$10 : 10 =$

$30 : 10 =$

$40 : 10 =$

$10 \times 9 =$

$10 \times 6 =$

$10 \times 7 =$

$10 \times 8 =$

$90 : 9 =$

$60 : 6 =$

$70 : 7 =$

$80 : 8 =$

$90 : 30 =$

$60 : 10 =$

$70 : 10 =$

$80 : 10 =$

$10 \times 10 =$

$100 : 10 =$

8. Գրեք ու հաշվեք.—

$20 \times 2 =$

$20 \times 3 =$

$20 \times 4 =$

$20 \times 5 =$

$40 : 2 =$

$60 : 3 =$

$80 : 4 =$

$100 : 5 =$

$40 : 20 =$

$60 : 20 =$

$80 : 20 =$

$100 : 10 =$

$30 \times 2 =$

$30 \times 3 =$

$40 \times 2 =$

$50 \times 2 =$

$60 : 2 =$

$90 : 3 =$

$80 : 2 =$

$100 : 2 =$

$60 : 30 =$

$90 : 30 =$

$80 : 40 =$

$100 : 50 =$

9. Դպրոցի պարտիզում 3 շաբաթով 80 առնկ անկեցին. առաջին շաբաթում՝ 20, իսկ մյուս յերկու շաբաթում՝ մնացածը հավասարապես: Քանի առնկ անկեցին յերկրորդ և յերրորդ շաբաթերից առնկ մեկում:

10. Տնկիները 40-ը թթենի լեր, դրանից 10-ով պակաս՝ տանձենի, մնացածը՝ խնձորենի: Քանի՞սն եր խնձորենի:

11. Պարտիզի լերկարութունը 90 մետր է, իսկ լայնութունը՝ 3 անգամ պակաս: Քանի՞ մետր է պարտիզի լայնութունը:

12 Պարտիզում ծաղիկների համար 10 մարդ պատրաստեցին և յուրաքանչյուրում սածիլեցին 10 ծաղիկ: Քանի՞ ծաղիկ սածիլեցին:

ԽԱՂ ՈՒ ՀԱՅԻՎ

Ուսուցիչը մի թիվ է ասում — որինակ՝ 15. աշակերտները մաս-
ժում և ասում են այնպիսի որինակներ, վորոնց պատասխանը տա-
լիս է այդ թիվը:

Գրեք ու հաշվեք այս որինակները, վոր լավ խաղաք:

15 =	18 =	100 =	60 =	20 =
10 + 5	10 +	20 +	30 +	100 —
5 + 10	9 +	70 +	20 +	90 —
6 + 9	12 +	40 +	50 +	70 —
9 + 6	15 +	30 +	40 +	50 —
7 + 8	13 +	90 +	10 +	80 —
8 + 7	5 +	50 +	60 +	60 —
12 + 3	6 +	80 +	100 —	12 +
3 + 12	11 +	60 +	90 —	17 +
20 — 5	20 —	10 +	80 —	13 +
19 — 4	19 —	10 ×	70 —	4 ×
18 — 3	2 ×	20 ×	10 ×	10 ×
17 — 2	3 ×	50 ×	20 ×	5 ×
16 — 1	9 ×	2 ×	30 ×	2 ×
3 × 5	6 ×	70 +	90 —	80 :
5 × 3	14 +	40 +	30 +	100 :

1. Կոլտնտեսութունն ուներ 20 ձի, դրանից 5 անգամ ավելի՝ կով և կովերից 2 անգամով պակաս՝ լեզ: Քանի՞ կով և քանի՞ լեզ ուներ:

2. Մեքենա-տրակտորային կայանի տրակտորներից 20 աշատ-
տում ելին կոլտնտեսութունների գաշտերում, իսկ դրանից 2 ան-
գամ պակաս տրակտորներ ել աշխատում ելին խորանտեսութուն-
ում: Քանի՞ տրակտոր ուներ մեքենա-տրակտորային կայանը:

3. Փայտամշակման գործարանում որական պատրաստում ելին
30 պահարան, դրանից լերեք անգամ ավելի՝ սեղան և սեղաններից
10-ով ավելի՝ աթոռ: Որական քանի՞ աթոռ ելին պատրաստում:

4. Իսրոցից գործարան գնացին առաջին հնգորչակում 30, իսկ
լերկրորդ հնգորչակում՝ 2 անգամ ավելի աշակերտ: Յերկու հնգո-
րչակում քանի՞ աշակերտ գնաց գործարան:

5. Իսրոցի արհեստանոցում կար 10 ձեռքի սղոց, դրանից
10-ով ավելի՝ խարտոց և խարտոցներից ել 20-ով ավելի՝ մուրճ
Քանի՞ մուրճ կար:

6. Քաղաքի փողոցներից մեկում՝ լուսավորելու համար՝ դրված
եր 60 լապտեր, իսկ մյուսում՝ 2 անգամ պակաս: Յերկու փողո-
ցում միասին քանի՞ լապտեր եր դրված:

7. Կոոպերատիվը ստացավ 80 վերարկու, առաջին որն ան-
դամներին վաճառեց $\frac{1}{4}$ մասը: Քանի՞սը մնաց:

8. Մերձքաղաքային անտեսութունը ցանեց 40 կիլոգրամ սո-
խի սերմ և 30 կիլոգրամով պակաս՝ պամիդորի սերմ: Ի՞նչքան սերմ
ցանեցին:

9. Կարի գործարանն որական պիտի կարեր 70 վերարկու,
բայց առաջին ամսում որական 10-ով ավելի կարեց, իսկ լերկրորդ
ամսում՝ առաջի ամսվանից որական 20-ով ավելի: Յերկրորդ ամսում
որական քանի՞ վերարկու լեր կարվում:

10. Բանվորական թաղամասում կառուցված նոր տներից ա-
ռաջինն ուներ 100 սենյակ, լերկրորդը՝ դրանից 20-ով պակաս, իսկ
լերկրորդը՝ 10-ով ավելի լերկրորդից: Քանի՞ սենյակ ուներ լերկրորդ
տունը:

11. Մի բանավորական շենքի կառուցման վրա աշխատում ելին 40 վորմնադիր, զրանցից 30-ով ավելի՝ սևագործ բանավոր, իսկ վերջիններիցս 50-ով պակաս՝ հյուան: Քանի՞ հյուան ելին աշխատում:

12. տան առաջին հարկում բնակվողների թիվը 80 եր, յերկրորդ հարկում՝ զրանցից 20-ով պակաս, իսկ յերրորդ հարկում՝ յերկրորդից 2 անգամ պակաս: Յերրորդ հարկում բնակվողների թիվը վերջան եր:

13. Քաղաքի № 1 փողոցի սալահատակման վրա աշխատում ելին 100 բանավոր, № 2 փողոցի վրա առաջինից 5 անգամ պակաս, իսկ № 7 փողոցի վրա յերկրորդից 4 անգամ ավելի: № 7 փողոցի սալահատակման վրա քանի՞ բանավոր եր աշխատում:

14. Կոլանտեսության նոր կառուցված գոմերից առաջինում տեղավորվում եր 60 յեզ, յերկրորդում՝ զրանցից 30-ով ավելի կով, իսկ յերրորդում՝ յերկրորդից 3 անգամ պակաս: Յերրորդ գոմում քանի՞ կով եր տեղավորվում:

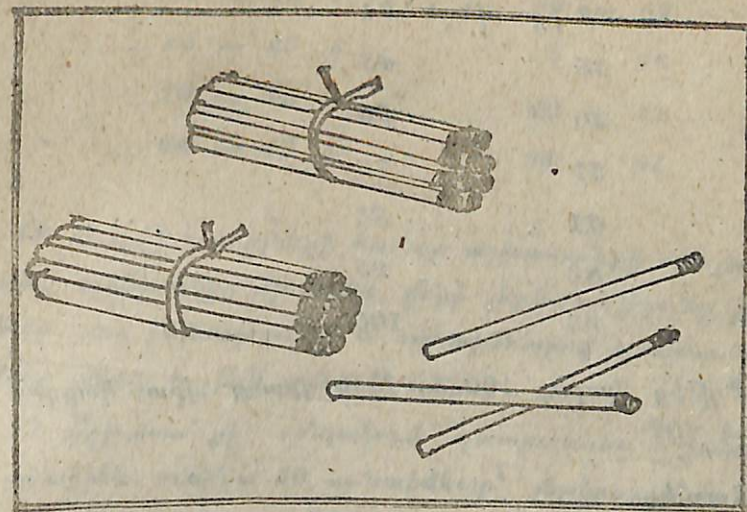
ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՐՅՈՒՐՅԱԿ

1. Լուցկիները մեկ—մեկ համրեք մինչև 50, 60, 70, 80, 90, 100:

2. Լուցկիներով հեռ համրեք 50-ից մինչև 30
 60 40
 70 50
 80 60
 90 70
 100 80

3. Բանավոր համրեք 1-ից մինչ 100:

4. Բանավոր յեռ համրեք 100-ից մինչև 1:

5. Քանի՞ լուցկի յեք տեսնում այս նկարում. քանի՞ տասնյակ և քանի՞ միավոր:

6. Նշանակեք տասնյակները և միավորները սլունակներում այսպես:

Տասնյակ	միավոր	
2	3	= 23

7. Կարգացեք 36, 43, 47, 54, 62, 67, 75, 83, 98:

8. Յուրջ ավեք գրքի 36, 45, 58 յերեսները:

9. Գրեք թվանշաններով— քսանմեկ, քսանչորս, քսանինգ քսանյոթ, քսանյերեք, քսանվեց, քսանինն, քսանութ, քսաներկու: Կարգացեք գրածներդ:

10. Գրեք— յերեսուներկու, յերեսունչորս, յերեսունվեց, յերեսունյոթ, յերեսունինն, յերեսունհինգ, յերեսունութ: Կարգացեք գրածներդ:

11. Գրեք— քառասուններեք, քառասունհինգ, հիսուներկու, հիսունվեց, վաթսուներեք, վաթսունվեց, յոթանասունմեկ, յոթանասունչորս, յոթանասնութ, ութսունչորս, ութսունութ իննսուներկու, իննսունհինգ, իննսունյոթ, իննսունիննը, հարյուր: Կարգացեք գրածներդ:

12. Կարգով գրեք.

28-ից մինչև	34
35	48
40	50
57	76
61	85
82	95
93	100

13. Քղթից կարեք 100 ամսս և դրանց վրա կարգով գրեք 1-ից մինչև 100:

14. Հաշվեք:

20 + 6 =	26 - 6 =	60 + 9 =	69 - 9 =
30 + 5 =	25 - 5 =	70 + 5 =	75 - 5 =
30 + 8 =	38 - 8 =	80 + 4 =	84 - 4 =
40 + 7 =	47 - 7 =	80 + 9 =	89 - 9 =
50 + 9 =	59 - 9 =	90 + 2 =	92 - 2 =
60 + 3 =	73 - 3 =	90 + 7 =	97 - 7 =

15. Գրեք ու հաշվեք.

30 + 7 =	60 + 8 =	80 + 6 =	50 + 8 =
37 - 7 =	68 - 8 =	86 - 6 =	58 - 8 =
40 + 6 =	70 + 3 =	90 + 6 =	80 + 5 =
46 - 6 =	73 - 3 =	96 - 6 =	85 - 5 =
50 + 5 =	70 + 6 =	90 + 9 =	70 + 7 =
55 - 5 =	76 - 6 =	99 - 9 =	77 - 7 =

16. Իմացեք անհայտ թիվը.

40 + X = 44	X + 7 = 47
50 + X = 58	X + 8 = 68
50 + X = 56	X + 4 = 74
70 + X = 77	X + 5 = 95

17. Գրեք ու հաշվեք.

36 = 30 +	60 = 62 -
43 = 40 +	70 = 78 -
79 = 70 +	40 = 47 -
64 = 60 +	90 = 94 -

18. Մողկի սածիլների համար աշխատանքի սենյակում պատրաստեք տախտակից մի արկղ, վորի լերկարութունը լինի 38 սանտիմետր, իսկ լայնութունը՝ 8 սանտիմետրով պակաս: Քանի՞ սանտիմետր պետք է լինի լայնութունը:

19. Աշխատանքի սենյակում պատրաստեք 3 քանոն, վորոնցից առաջինն ունենա 40 սանտիմետր՝ լերկրորդը՝ նրանից 2 անգամ ավելի, իսկ լերկրորդը՝ լերկրորդից 8 սանտիմետրով ավելի լերկարութուն:

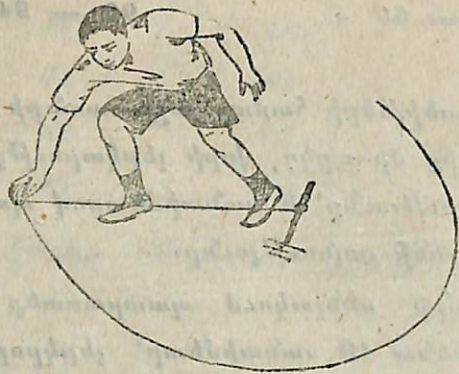
20. Աշխատանքի սենյակում աշակերտները պատրաստեցին առաջին որն 85 ծրար, լերկրորդ որը՝ դրանից 5-ով պակաս, իսկ լերկրորդ որը՝ լերկրորդ որվանից 9-ով ավելի: Քանի՞ ծրար պատրաստեցին լերկրորդ որը:

ԲԱՅՈՒՅԱ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

1. Մետրով չափեք գլուխի բակի լերկարութունը:
2. Նույն տարածութունը չափեք ձեր քայլերով:
3. Աչքի չափով վորոշեք լերկու առարկաների հեռավորութունը միմյանցից: Ստուգեք մետրով:
4. Չեզնից մի քանիսը թող մնան անդերում անշարժ, իսկ մյուսները՝ հեռանան 100 քայլ: Չափեք՝ քանի՞ մետր է ձեր 100 քայլը:
5. Գետնի վրա դձեք քառակուսի, վորի ամեն մի կողմը լինի 1 մետր:
6. Գետնի վրա դձեք մի ուղղանկյուն, վորի լերկարութունը լինի 1, իսկ լայնութունը՝ $\frac{1}{2}$ մետր:

7. Գետնի վրա գծեք մի քառակուսի և միջին արևայես կիսեք՝ վոր ստացվի յերկու յեռանկյուն:

8. Գետնի վրա գծեք մի շրջան այս նկարի ձևով:

ՄԻ ԵՋ ՈՒՍՈՒՑՁԻ ՀԱՄԱՐ

Մաթեմատիկայի աշխատանքի այս գիրքը կազմված է վերջին ծրագրի համաձայն, վոր, ինչպես հայտնի յի, կառուցված է առարկայական սխեմայով:

Ուսման նյութը կոմպլեքսային կամ պրոյեկտային թեմաներին հարմարեցնելու սկզբունքը մերժելով, այս գիրքը կազմողները ձգտել են պահպանել նյութերի հաջորդականությունը, կարևոր տեղ տալով գիտելիքների և հաշվային ու չափումների հետ կապված ունակությունների զարգացմանը:

Դասատուներն այստեղ կհանդիպեն պոլիտեխնիկ բնույթի մի շարք աշխատանքների, ինչպես առաջին տասնյակի, այնպես և հետագա կուրսում, կապված զանազան կառուցողական և չափումների վերաբերող զբաղմունքների ու աշխատանքային պրոցեսների հետ՝ դասարանում, աշխատանքի սենյակում կամ դրսում: Չպետք է հարմար առիթները բաց թողնել՝ հրահրելու յերեխաների ստեղծագործական—կառուցողական մղումները:

«Ա» խմբում, յերբ գեո նոր է հիմք դրվում մաթեմատիկայի ուսուցման, պետք է մեծ կարևորություն տալ կոնկրետ, գնական աշխատանքներին: Այդ տեսակետից հաշիվը գիտողական նյութերով—լուցկիներով, ձգվիկներով, լուրու հատիկներով, զանազան ուրիշ հարմար առարկաներով, դասարանական համրիչով, իրական մետրական չափերով և այլն—վճռական նշանակություն ունի մաթեմատիկական գիտելիքների և ունակությունների յուրացման համար: Կոնկրետ հաշվումներից հետո պետք է հետզհետե անցնել վերացականին: Յեկակետը, սակայն միշտ պիտի լինի կոնկրետը, առարկայականը:

Մարտ 1932 թ.

ԿԱԶՄՈՂՆԵՐ

Նյութերի այս ընթացքն է պահպանված ներկա գրքում, մանավանդ առաջին տասնյակում, վորտեղ յուրաքանչյուր թվի ուսուցումն սկսվում է նախնական մի դրույցով տվյալ նկարի բովանդակության շուրջը, ապա անցնում կոնկրետ իրերով կառուցումներին ու հաշիվներին և այնուհետև թվի գաղափարն ամրապնդում յերեխաների—իրենց գծագրումներով (այդ նպատակով ամեն մի թվանշանից հետո բերված քառակուսու ձևով դժուր են տեսրերում և մեջը նկարում այնքան իր, վորքան տակը գրված թի՛ն է ցույց տալիս): Վորևե թվի ուսուցման վերջին պրոցսը լինելու յեն հաշվումները՝ բանավոր ու գրավոր, թվական վարժությունների և խնդիրների միջոցով:

Միտրինակ վարժություններով յերեխաներին ձանձրույթ պատճառելուց խուսափելու համար զետեղել ենք մի շարք խաղեր, վորոնք պիտի ել ավելի նպաստեն մաթեմատիկան ունակությունների յուրացմանը:

Ուսուցիչներն, իհարկե, չպետք է բավականանան աշխատանքի այս գրքում բերված խնդիրներով կամ նույնությամբ գործադրեն դրանք: Յուրաքանչյուր դասատու ինքն էլ պետք է կազմի խնդիրներ՝ նյութեր քաղելով յերեխաների կյանքից և շրջապատի սոցիալիստական շինարարությունից, միաժամանակ հրահրելով յերեխաներին նույնն անելու:

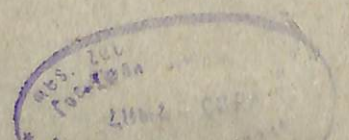
2410

ԿՏՐԵՑԵՔ ԹՎԱՆՁԱՆՆԵՐԸ

2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	30	40	50	60	70	80	90	100
20	30	40	50	60	70	80	90	100

Արագրեցին՝ Դար. Հակոբյան Հ. Մանուկյան

Հանձնված է արդարության 15/VII VII 82 ք.
Ստորագրված է սպիտ. 30/IX 82 ք.

9170 75 407.